

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Е. А. Бажміна

**ДІАГНОСТИКА
СФОРМОВАНOSTІ КУЛЬТУРИ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ**

Навчальний посібник

Запоріжжя • НУ «Запорізька політехніка» • 2020

УДК 378.147.091.31:621
Б16

*Рекомендовано до видання вченою радою
національного університету «Запорізька політехніка»
(протокол № 4/20 від 02.03.2020 року)*

Рецензенти:

Р. В. Сущенко – доктор педагогічних наук, професор кафедри транспортних технологій національного університету «Запорізька політехніка»

Н. О. Губа – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Запорізького національного університету;

В. І. Гонтаренко – кандидат технічних наук, професор кафедри машин і технологій ливарного виробництва національного університету «Запорізька політехніка»

Бажміна Е. А.

Б16 Діагностика сформованості культури самостійної роботи студентів машинобудівної галузі : навчальний посібник / наук. ред. Г. В. Локарева – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 105 с., іл.

ISBN ISBN 978-617-529-282-2

Навчальний посібник містить результати пошукової наукової діяльності з питання діагностики сформованості самостійної діяльності студентів закладів вищої освіти.

Пропонується комплекс діагностичних методик, які представлені як стандартизованими, так і авторськими тестами для констатувального (контрольного) та формувального етапів дослідження. Авторські тести розроблено для діагностування рівня сформованості знань, умінь та навичок з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка».

Даний посібник може бути корисним для науковців, викладачів, аспірантів, студентів магістратури.

УДК 378.147.091.31:621

ISBN 978-617-529-282-2

© Бажміна Е. А., 2020

© Національний університет
«Запорізька політехніка», 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
1 КУЛЬТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ.....	8
2 ДІАГНОСТИЧНИЙ АПАРАТ СФОРМОВАНOSTI КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	10
3 ДІАГНОСТИКА МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	14
3.1 Діагностика виявлення уподобань студентів щодо форми організації навчального процесу (авторська)	15
3.2 Діагностика навчальної мотивації студента (автор Н. Бадмасва).....	16
3.3 Діагностика мотивації досягнення успіху та унікнення невдачі (автор А. Реан)	19
3.4 Діагностика рівня професійної спрямованості студентів (автор Т. Дубовицька).....	23
4 ДІАГНОСТИКА ПРОФЕСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТУ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	27
4.1 Когнітивний критерій	27
4.1.1 Формувальний тест на знання державних стандартів України (ДСТУ) (авторський).....	29
4.1.2 Формувальний тест «Типи ліній» (авторський).....	30
4.1.3 Формувальний тест «Проекціювання точки» (авторський).....	32
4.1.4 Формувальний тест «Проекціювання прямих ліній» (авторський).....	34
4.1.5 Формувальний тест «Проекціювання площин» (авторський).....	35
4.1.6 Формувальний тест «Проекціювання основних видів на кресленику» (авторський).....	36

4.2 Діяльнісний критерій	37
4.2.1 Діагностика стилю саморегуляції поведінки (автор В. Моросанова).....	40
4.2.2 Тест «Самостійна робота» (автор О. Соя, тест модифікований)	48
4.2.3 Тест «Самостійна навчальна діяльність» (автор О. Соя).....	51
4.2.4 Тест «Рівень здатності до саморозвитку та самоосвіти» (автор О. Соя).....	55
4.2.5 Діагностика дослідження організованості особистості (автор В. Лівшиць)	59
4.2.6 Діагностика загальної самоефективності особистості (автори Р. Шварцер, М. Єрусалем в адаптації В. Ромека)	64
4.2.7 Контрольний тест «Проекціювання прямих ліній» (авторський).....	66
4.2.8 Контрольний тест «Проекціювання площин» (авторський)	69
4.2.9 Контрольний тест «Види, розрізи, перерізи» (авторський)	72
4.2.10 Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно проекціювання точки, прямої лінії, площини (авторська).....	77
4.2.11 Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно створення кресленника деталі та проекціювання геометричних образів (авторська).....	79
5 ДІАГНОСТИКА ОСОБИСТІСНО-РЕФЛЕКСИВНОГО КОМПОНЕНТУ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	81
5.1 Діагностика визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії (автор А. Карпов)	83
5.2 Діагностика дослідження вольової саморегуляції (автори А. Зверьков та Е. Ейдман).....	88
5.3 Діагностика творчого потенціалу та креативності (автор Є. Рогов).....	94

5.4	Діагностика рівня розвитку творчого потенціалу особистості (автор Є. Рогов).....	98
6	НАВЧАЛЬНІ БАР'ЄРИ ЗДІЙСНЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ	101
	Тест «Чинники, які заважають здійснювати самостійну навчальну роботу» (авторський).....	101
	ЛІТЕРАТУРА.....	103

ПЕРЕДМОВА

Одним з найважливіших завдань в умовах ринкової економіки є підготовка висококваліфікованих фахівців. Важлива роль при цьому відводиться перспективам прогнозування в справі підготовки спеціалістів до самостійних видів діяльності. Навчання в університеті майбутніх фахівців містить в собі не тільки вирішення технічних завдань, а й створення нових морально підготовлених кадрів до роботи в умовах складних перехідних соціальних процесів. Тільки високоосвічені, грамотні фахівці можуть вирішувати складні завдання краще попереднього покоління. Завдання вищої школи полягає як у професійному навчанні студентів, так і у формуванні та розвитку культури самостійної роботи, знаходженню вірних розв'язань проблем з мінімальними витратами, оновленню методів роботи адекватно складним умовам діяльності. Спеціаліст повинен дотримуватися не абстрактних теоретичних принципів, а використовувати професійний досвід (знання, уміння та навички) при розв'язанні конкретного питання.

З метою оптимізації та коригування освітнього процесу особистості проводиться педагогічне діагностування, за допомогою якого можливо оцінити підготовку, рівень професіоналізму та фахової компетентності студентів.

У посібник увійшли як стандартизовані методики, так і авторські тести, які систематизовані та структуровані за такими компонентами: мотиваційний, професійно-діяльнісний та особистісно-рефлексивний.

В методиках представлені тести за характером формування відповідей:

- закритої форми (тести містять набір можливих варіантів відповідей);
- відкритої форми (тести передбачають особистісну та розгорнуту відповідь респондентів);
- комбінованої форми (тести містять як певні варіанти відповідей, так і самостійну відповідь студентів).

В педагогічній діагностиці автором пропонується використовувати інструмент для проведення анкетування –

BYOD технології: смартфон, планшет, ноутбук, комп'ютер. Для забезпечення незалежності відповідей респондентів кожен отримує анкету в електронному вигляді у хмарному середовищі.

Методики та тести складені в додатках Google (Google Forms, Google Presentation), веб-сервісі LearningApps.org для представлення студентам онлайн, що дає можливість провести одночасно опитування великої групи людей і швидко отримати результат у вигляді відповідей. Одна з переваг онлайн проведення методик діагностики – респонденти можуть ретельно подумати над своїми відповідями, витрачаючи при цьому мінімум особистого часу.

1 КУЛЬТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗИ

Освіта протягом існування людства є основою розвитку особистості, її реалізації можливостей та, як наслідок, гармонійним розвитком суспільства зі спільними цінностями, нормами та правилами існування. Питання освіти є найактуальнішим у зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій, оскільки в процесі її здобуття, використовуючи цифрові технології та їх засоби, людина засвоює культурні цінності і формує особистісну культуру самостійної роботи.

У вищій школі в епоху цифрових технологій самостійна робота студентів стала пріоритетним видом навчально-пізнавальної діяльності, тому що відповідно до Болонської системи навчання в освітніх закладах на неї відводиться втричі більше годин, ніж на аудиторну роботу. Саме від організації самостійної роботи та продуктивної діяльності студентів залежать професійність і компетентність майбутніх фахівців. Вчорашні школярі – сьогоднішні студенти вищих навчальних закладів у більшій кількості морально не готові до самостійної роботи, оскільки готують тільки той матеріал, який проходили в аудиторії і їм набагато простіше та легше прийти на лекцію послухати викладача, не докладаючи особистих зусиль для здобуття знань, умінь та навичок, і тільки повторювати сказане викладачем.

На першому курсі університету в процесі адаптації студентів головним обов'язком викладача є допомога студентові навчитися самостійно аналізувати інформацію, осмислювати її, перевіряти, порівнювати, класифікувати, систематизувати і, тим самим, вміти формувати та розвивати самостійну роботу.

Самостійна робота студентів охоплює всі види і форми освітнього процесу. Тож, на основі дослідження та власного досвіду педагогічних спостережень за реалізацію навчально-виховних функцій вищої школи, вважаємо, що самостійна робота студентів – це навчально-пізнавальна діяльність, яка здійснюється на аудиторних заняттях (або в позааудиторний час) відповідно за завданнями викладача, під його керівництвом або

без його безпосередньої участі та сприяє отриманню особистісних та професійних якостей.

Представлені компоненти культури самостійної роботи студентів – мотиваційний, професійно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний – в комплексі сприяють зростанню на основі психологічних механізмів самоаналізу, саморегуляції, самооцінки й самоконтролю, розвитку професіоналізму та проявляються у здібності до постійного особистісного професійного самовдосконалення.

В машинобудуванні, за висновками українських роботодавців, особливо не вистачає висококваліфікованих кадрів інженерно-технічних спеціальностей. Машинобудування є найважливішою комплексною галуззю промисловості, яка містить проектування, виробництво й експлуатацію машин та інструментів і є основою економіки країни. Її частка за вартістю становить близько 1/3 світової промислової продукції. У машинобудуванні нараховують понад 300 різних галузей виробництва.

У світі є величезний попит на продукцію машинобудівної галузі. Тому підготовка фахівців цієї галузі, які відповідають вимогам сучасності, як на рівні професійних навичок (hard skills), так і особистих якостей (soft skills), є однією з умов зростання професійної компетентності машинобудівної галузі. Перехід студента при навчанні в університеті у статус фахівця з певними знаннями та уміннями дозволить прийти йому на виробництво підготовленим до праці за отриманим фахом.

2 ДІАГНОСТИЧНИЙ АПАРАТ СФОРМОВАНOSTІ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота передбачає активну розумову діяльність студентів в навчальному процесі й охоплює всі види і форми освітнього процесу. Найпоширенішими видами самостійної діяльності студентів, за визначенням С. Гончаренка, є «праця з підручником, навчальними посібниками, дидактичними матеріалами, персональним комп'ютером, розв'язування задач, виконання вправ, написання рефератів і творів, самостійні спостереження, лабораторні роботи, дослідницька діяльність, конструювання, моделювання, виконання трудових завдань» [2, с. 289]. В сучасній освіті увагу також слід приділяти подальшій кореляційній обробці дослідницьких матеріалів.

Тому основними компонентами сформованості культури самостійної роботи студентів визначено: мотиваційний, професійно-діяльнісний та особистісно-рефлексивний. І відповідно до компонентів запропоновано такі критерії: мотиваційний (психологічна діяльність), когнітивний (теоретична складова) і діяльнісний (практична складова) та оцінювальний (діяльність самоаналізу).

З метою визначення рівня сформованості культури самостійної роботи студентів машинобудівної галузі розроблено діагностичний апарат (табл. 2.1), який містить: компоненти, критерії, показники та рівні, методики діагностики.

Методики діагностування наведені для констатувального та формувального етапів дослідження на прикладі дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка».

Таблиця 2.1. Діагностичний комплекс сформованості культури самостійної роботи студентів машинобудівної галузі

Компонент	Критерій	Показники	Методики
Мотиваційний	Мотиваційний (психологічна діяльність)	Готовність навчатися у змішаній моделі – онлайн (дистанційно) й офлайн (аудиторно)	Діагностика виявлення уподобань студентів щодо форми організації навчального процесу (автор Е. Бажміна)
		Цілеспрямованість, розвиненість мотивації до занять самостійною роботою	Діагностики навчальної мотивації студента (автор Н. Бадмасва)
		Зацікавленість та усвідомленість до самонавчання	Діагностика мотивації досягнення успіху та уникнення невдачі (автор А. Реан)
		Професійний інтерес до виконання самостійної роботи	Діагностика рівня професійної спрямованості студентів (автор Т. Дубовицька)
		Рівень самоефективності особистості студента	Діагностика загальної самоефективності особистості (автори Р. Шварцер, М. Єрусалем в адаптації В. Ромека)
Професійно-діяльнісний	Когнітивний (теоретична складова)	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Знання використання інформаційних і комунікаційних технологій. Знання розробляти та управляти проєктами	Формувальні тести (автор Е. Бажміна): - на знання державних стандартів України (ДСТУ) - «Типи ліній» - «Проекціювання точки» - «Проекціювання прямих ліній» - «Проекціювання площин» - «Проекціювання основних видів на кресленнику»

Продовження таблиці 2.1

Компонент	Критерій	Показники	Методики
Професійно-діяльнісний	Діяльнісний (практична складова)	Рівень розвитку індивідуальної саморегуляції: - планування цілей, діяльності; - моделювання умов досягнення цілей; - саморегуляція	Діагностика стилю саморегуляції поведінки (автор В. Моросанова)
		Уміння самоорганізувати позааудиторну роботу	Тест «Самостійна робота» (автор О. Соя, тест модифікований)
		Уміння самонавчатися та самовдосконалюватися	Тест «Самостійна навчальна діяльність» (автор О. Соя)
		Уміння саморозвиватися та самонавчатися	Тест «Рівень здатності до саморозвитку та самоосвіти» (автор О. Соя)
		Уміння управляти часом і справами	Діагностика дослідження організованості особистості (автор В. Лівшиць)
		Рівень самоефективності особистості студента	Діагностика загальної самоефективності особистості (автори Р. Шварцер, М. Єрусалем в адаптації В. Ромека)
		Уміння генерувати нові ідеї (креативність). Уміння працювати автономно та в команді. Уміння застосовувати знання, уміння та навички в предметній області та професійній діяльності	Контрольні тести (автор Е. Бажміна): - «Проекціювання прямих ліній» - «Проекціювання площин» - «Види, розрізи, перерізи»
		Уміння проєкціювання геометричних образів (точки, прямої лінії, площини) на три площини проєкцій	Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно проєкціювання точки, прямої лінії, площини (автор Е. Бажміна)
		Уміння студентів створювати кресленник в масштабі на основі проєкціювання геометричних образів (точки, прямої лінії, площини, поверхні) на три площини проєкцій та ДСТУ	Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно створення кресленника деталі та проєкціювання геометричних образів (автор Е. Бажміна)

Продовження таблиці 2.1

Компонент	Критерій	Показники	Методики
Особистісно-рефлексивний	Оцінювальний (діяльність самоаналізу)	Індивідуальна рефлексія	Діагностика визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії (автор А. Карпов)
		Наполегливість у досягненні мети, впевненість в своїх силах, самоконтроль	Діагностика дослідження вольової саморегуляції (автори А. Зверьков та Е. Ейдман)
		Програмування своїх дій і поведінки. Гнучкість (пластичність регуляторних процесів)	Діагностика стилю саморегуляції поведінки (автор В. Моросанова)
		Самоорганізація досягнення поставленої мети	Діагностика дослідження організованості особистості (автор В. Лівшиць)
		Рівень особистої креативності: - впевненість в собі; - допитливість; - прагнення проявляти креативність; - здатність зосереджуватися на справі	Діагностика творчого потенціалу та креативності (автор Є. Рогов)
		Рівень розвитку творчого потенціалу: - прагнення до творчої роботи; - прагнення до професіоналізму; - творча цілеспрямованість	Діагностика рівня розвитку творчого потенціалу особистості (автор Є. Рогов)

3 ДІАГНОСТИКА МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сформованість мотивації особистості є передумовою успішної та продуктивної діяльності фахівця. Ці якості є визначальними для мотиваційного компонента культури самостійної роботи.

Для діагностики мотивації самостійного навчання пропонуються методики: «Виявлення уподобань студентів щодо форми організації навчального процесу» (автор Е. Бажміна), «Навчальна мотивація студента» (автор Н. Бадмаєва), «Мотивація досягнення успіху та уникнення невдачі» (автор А. Реан), «Виявлення рівня професійної спрямованості студентів» (автор Т. Дубовицька), представлені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1. Складові ціннісно-мотиваційного компонента культури самостійної роботи студентів

Критерій	Показники	Методики
Мотиваційний (психологіч на діяльність)	Готовність навчатися у змішаній моделі – онлайн (дистанційно) й офлайн (аудиторно)	Діагностика виявлення уподобань студентів щодо форми організації навчального процесу (автор Е. Бажміна)
	Цілеспрямованість, розвиненість мотивації до занять самостійною роботою	Діагностики навчальної мотивації студента (автор Н. Бадмаєва)
	Зацікавленість та усвідомленість до самонавчання	Діагностика мотивації досягнення успіху та уникнення невдачі (автор А. Реан)
	Професійний інтерес до виконання самостійної роботи	Діагностика рівня професійної спрямованості студентів (автор Т. Дубовицька)

3.1 Діагностика виявлення уподобань студентів щодо форми організації навчального процесу (авторська)

Методичні вказівки: Бажано проводити на першому занятті вивчення дисципліни з використанням змішаної технології навчання.

Форма тесту: комбінована.

Опис методики: Анкета складена з метою виявлення рівня готовності студентів працювати самостійно в онлайн-режимі, використання ними різних форматів опрацювання навчального матеріалу. Складається з 5 запитань.

Інструкція

Анкета пропонується для виявлення Ваших уподобань стосовно форми організації навчального процесу при вивченні даної дисципліни.

Анкета

1. Вкажіть, будь ласка, ваш вік _____ .
2. В якому навчальному закладі Ви навчалися перед вступом в університет?
3. Якій формі навчання Ви надаєте перевагу?
 - навчання в аудиторії з викладачем (офлайн);
 - навчання тільки дистанційно (онлайн);
 - навчання у змішаному форматі, коли частина матеріалу надається в аудиторії, а частина – дистанційно;
 - немає значення.
4. Вкажіть Ваші уподобання щодо вибору формату викладу навчального матеріалу (Ви можете вибрати декілька відповідей):
 - традиційна лекція;
 - інтерактивна лекція;
 - відеолекція;
 - слайд-лекція;
 - пошук відповіді на поставлені запитання самостійно;

- пошук відповіді на поставлені запитання самостійно в зазначеному переліку літератури;
 - будь-який із запропонованих форматів;
5. Напишіть питання (теми), які Ви вважаєте потрібно вивчати в рамках даної дисципліни (не менше трьох) – дайте відповідь у вільній формі.

3.2 Діагностика навчальної мотивації студента (автор Н. Бадмаєва)

Методичні вказівки: Бажано проводити на першому етапі навчання.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена Н. Бадмаєвою на основі опитувальника А. Реана й В. Якуніна та тверджень В. Леонтьєва. Представляє горизонтальну деревоподібну схему кластерів, яка складається з 34 тверджень, що характеризують соціальні мотиви (престижу і уникнення невдачі), мотиви обов'язку і відповідальності, навчально-пізнавальні, комунікативні, когнітивно-професійні мотиви, а також мотиви самоствердження і творчої самореалізації [1, с. 151–155]. Методика для діагностики навчальної мотивації представлена онлайн [8].

Інструкція

Оцініть за п'ятибальною шкалою наведені мотиви навчальної діяльності за значущістю для Вас: 1 бал відповідає найменшій значущості, 5 балів – максимальній.

Анкета

1. Навчаюсь, тому що мені подобається обрана професія.
2. Щоб забезпечити успішність майбутньої професійної діяльності.
3. Хочу стати фахівцем.
4. Щоб дати відповіді на актуальні питання, які відносяться до сфери майбутньої професійної діяльності.
5. Бажаю повною мірою скористатися задатками, здібностями та схильностями до обраної професії.

6. Щоб не відставати від друзів.
7. Щоб працювати з людьми, слід мати глибокі й всебічні знання.
8. Оскільки хочу бути серед кращих студентів.
9. Оскільки хочу, аби наша група стала кращою в університеті (інституті).
10. Щоб заводити знайомства й спілкуватися з цікавими людьми.
11. Тому що отримані знання дозволять мені досягти всього необхідного.
12. Необхідно закінчити університет (інститут), щоб у знайомих не змінилася думка про мене, як про здібну й перспективну людину.
13. Аби уникнути засудження й покарання за погане навчання.
14. Хочу бути шанованим у навчальній групі.
15. Не хочу відставати від однокурсників, не хочу опинитися серед тих, хто відстає.
16. Тому що від успіхів у навчанні залежить рівень моєї матеріальної забезпеченості в майбутньому.
17. Успішно вчитися, скласти іспити на «добре» та «відмінно».
18. Мені просто подобається вчитися.
19. Потрапивши до університету (інституту), змушений вчитися, аби закінчити його.
20. Бути постійно готовим до чергових занять.
21. Успішно продовжити навчання на наступних курсах, аби дати відповіді на конкретні навчальні запитання.
22. Щоб отримати глибокі й міцні знання.
23. Тому що в майбутньому думаю зайнятися науковою діяльністю за фахом.
24. Будь-які знання стануть у нагоді в майбутній професії.
25. Тому що хочу принести більше користі суспільству.
26. Стати висококваліфікованим фахівцем.
27. Щоб пізнавати нове, займатися творчою діяльністю.
28. Щоб дати відповіді на проблеми розвитку суспільства, життєдіяльності людей.
29. Мати добру репутацію у викладачів.

30. Домогтися схвалення батьків і оточуючих.
31. Вчуся заради виконання обов'язку перед батьками, школою.
32. Тому що знання надають мені впевненості в собі.
33. Тому що від успіхів у навчанні залежить моє майбутнє службове становище.
34. Хочу одержати диплом з гарними оцінками, аби отримати перевагу перед іншими.

Інтерпретація результатів тесту

За результатами анкетування обчислюється середній показник за кожною шкалою опитувальника.

Ключ до тесту:

- Шкала 1. Комунікативні мотиви: 6, 7, 10, 14, 32.
Шкала 2. Мотиви уникнення невдачі: 6, 12, 13, 15, 19.
Шкала 3. Мотиви престижу: 8, 9, 29, 30, 34.
Шкала 4. Професійні мотиви: 1, 2, 3, 4, 5, 26.
Шкала 5. Мотиви творчої самореалізації: 27, 28.
Шкала 6. Навчально-пізнавальні мотиви: 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24.
Шкала 7. Соціальні мотиви: 11, 16, 25, 31, 33.

Отримані результати анкетування О. Пшеничною пропонуються поділити за шкалою вищезазначених мотивів на 4 рівні: елементарний рівень (1–2,4 бали); репродуктивний (2,5–3,4); продуктивний (3,5–4,4); творчий (4,5–5) [13, с. 9].

Елементарний рівень навчально-пізнавальної мотивації характеризується відсутністю в студента зацікавленості в отриманні знань, що, в свою чергу, не спонукає його до навчальної діяльності. Суб'єкт навчання пристосовується до навчального середовища й вузівської системи підготовки. Основне кредо таких студентів «Не знаю, та знати не хочу», «Навіщо це мені потрібно?».

Репродуктивний рівень визначає переважно зовнішню мотивацію, не пов'язану з самим процесом навчання, що знаходиться поза навчальною діяльністю (не відставати від однокурсників, досягти пошани викладачів, добитися схвалення оточуючих, уникнути засудження й покарання). Такі студенти віддають перевагу простим завданням, які не вимагають багато часу й необхідні для отримання оцінки. Але виникнення проблем

і труднощів у більшості випадків викликає охолодження до навчання. Такий прояв притаманний лише вивченню «безпроблемних» дисциплін.

Продуктивний рівень навчально-пізнавальної мотивації свідчить про достатньо розвинені потреби й зацікавленість у навчанні, особливо це стосується «улюблених» дисциплін. Такі студенти спрямовані на успішне навчання, набуття глибоких знань і самореалізацію. При виникненні проблем і труднощів у них ненадовго може зменшитися зацікавленість до освіти, тому вони віддають перевагу завданням оптимальної складності.

Творчий рівень притаманний студентам, які демонструють високу навчальну активність і самостійність. Він свідчить про наявність широких навчально-пізнавальних мотивів, що закладені в самому процесі навчання: інтерес до професії, успішність в оволодінні предметом, набуття глибоких знань, отримання інтелектуального задоволення, самореалізація та самовдосконалення. Потреба в навчанні проявляється при вивченні як загальних, так і спеціальних дисциплін. Таким студентам притаманне творче розв'язання проблем і завдань, перевага віддається складним і великим завданням. Студент продуктивно адаптується до навчального середовища та вузівської системи підготовки.

3.3 Діагностика мотивації досягнення успіху та уникнення невдачі (автор А. Реан)

Методичні вказівки: Бажано проводити на першому етапі навчання.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена А. Реаном з метою визначити рівень мотивації досягнення успіху й уникнення невдачі. Анкета складається з 20 тверджень [141414, с. 14-15].

Інструкція

Надайте відповідь «так» або «ні». Якщо вам складно відповісти, то пригадайте, що «так» може бути як явне «так», і

швидше «так», ніж «ні». Те ж відноситься і до відповіді «ні». Відповідати на питання слід досить швидко, довго не замислюючись. Відповідь, яка першою спала вам на думку, як правило, і є найбільш точною.

Анкета

1. Включаючись у роботу, я сподіваюся на успіх.
2. Зазвичай я досить активний.
3. Я схильний до прояву ініціативи.
4. При виконанні відповідальних завдань я, по можливості, прагну знайти причини відмовитися від них.
5. Я часто вибираю крайнощі: або дуже легкі завдання, або нереально складні.
6. При наявності перешкод я, як правило, не відступаю, а шукаю способи їх подолання.
7. При чергуванні успіхів і невдач я схильний до переоцінки своїх досягнень.
8. Продуктивність моєї діяльності в основному залежить від моєї цілеспрямованості, а не від зовнішнього контролю.
9. При виконанні достатньо важких завдань в умовах обмеженого часу результативність моєї діяльності погіршується.
10. Я зазвичай наполегливий у досягненні мети.
11. Я схильний планувати своє майбутнє на досить віддалену перспективу.
12. Я завжди думаю перш ніж ризикувати.
13. Я не дуже наполегливий у досягненні мети, особливо якщо відсутній зовнішній контроль.
14. Вважаю за краще ставити перед собою середні за складністю або злегка завищені, але досяжні цілі.
15. В разі невдачі при виконанні завдання його привабливість для мене знижується.
16. При чергуванні успіхів і невдач я більше схильний до переоцінки своїх невдач.
17. Вважаю за краще планувати своє майбутнє лише на найближчий час.
18. При роботі в умовах обмеженого часу результативність діяльності в мене покращується, навіть якщо завдання достатньо важке.

19. В разі невдачі я, як правило, не відмовляюся від поставленої мети.
20. Якщо я сам обрав для себе завдання, то у випадку невдачі його привабливість тільки зростає.

Інтерпретація результатів тесту

Ключ до тесту:

Відповідь «так» на твердження: 1, 2, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 20 – оцінюється в 1 бал.

Відповідь «ні» на твердження: 4, 5, 7, 9, 13, 15, 17 – оцінюється в 1 бал.

Підраховується загальна кількість набраних балів.

Отримані результати анкетування автором поділяються на 3 рівні. Якщо кількість набраних балів від 1 до 7, то діагностується *мотивація на невдачу* (боязнь невдачі).

Якщо кількість набраних балів від 14 до 20, то діагностується *мотивація на успіх* (надія на успіх).

Якщо кількість набраних балів від 8 до 13, то слід вважати, що *мотиваційний полюс яскраво не виражений*. При цьому можна мати на увазі, що якщо кількість балів 8,9, є певна тенденція мотивації на невдачу, а якщо кількість балів 12,13, є певна тенденція мотивації на успіх.

Мотивація на успіх відноситься до позитивної мотивації. При такій мотивації людина, починаючи справу, має на увазі досягнення чогось конструктивного, позитивного. В основі активності людини лежить надія на успіх і потреба в досягненні успіху. Такі люди зазвичай впевнені в собі, в своїх силах, відповідальні, ініціативні й активні. Їх відрізняє наполегливість у досягненні мети, цілеспрямованість.

Мотивація на невдачу відноситься до негативної мотивації. При даному типі мотивації активність людини пов'язана з потребою уникнути зриву, осуду, покарання, невдачі. Взагалі в основі цієї мотивації лежить ідея уникнення та ідея негативних очікувань. Починаючи справу, людина вже заздалегідь боїться можливої невдачі, думає про шляхи уникнення цієї гіпотетичної невдачі, а не про способи досягнення успіху.

Люди, мотивовані на невдачу, зазвичай відрізняються підвищеною тривожністю, низькою впевненістю в своїх силах. Намагаються уникати відповідальних завдань, а при необхідності вирішення надміру відповідальних завдань можуть впадати в стан близький до панічного. Принаймні, ситуативна тривожність у них в цих випадках стає надзвичайно високою. Все це, разом з тим, може поєднуватися з досить відповідальним ставленням до справи.

О. Пшеничною пропонується отримані результати анкетування поділити на 4 рівні: елементарний рівень (1–7 балів); репродуктивний (8–10 балів); продуктивний (11–13 балів); творчий (14–20 балів) [1313, с. 11].

При *елементарному рівні* діагностується мотивація уникнення невдач. Спонування досягнення успіху характеризується захисними бар'єрами від уникнення невдач, що не спонукає студента до досягнення мети. Людям із таким рівнем мотивації досягнення успіху притаманний низький рівень домагань, що свідчить про відсутність активності в різних видах діяльності.

Репродуктивний рівень притаманний студентам із середнім рівнем мотивації досягнення з перевагою мотиву уникнення невдач. У них є незначний потяг до досягнення мети, що в основному пов'язано з великими надіями на успіх. Такий рівень свідчить про споживче ставлення до свого місця в майбутній професії.

Продуктивний рівень діагностується в осіб із середнім рівнем мотивації з перевагою мотиву прагнення успіху. Такий рівень спонування характерний для людей із достатнім розвитком професійних домагань, що необхідно фахівцям з управління. Рівень же спонування до уникнення невдач і ризику має помірний ступінь. При виникненні проблем труднощів у них може ненадовго ослабнути зацікавленість у досягненні мети.

При *творчому рівні* діагностується мотивація досягнення успіху, яка супроводжується незначним розвитком мотивації уникнення невдач і помірним ступенем ризику. Це дозволяє студентам досягати бажаного в будь-яких ситуаціях, якими б безнадійними вони не вважалися. Успіх у таких людей

пов'язаний, в першу чергу, з особистою працею, а не з надією на нього.

3.4 Діагностика рівня професійної спрямованості студентів (автор Т. Дубовицька)

Методичні вказівки: Бажано проводити на першому етапі навчання.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена Т. Дубовицькою з метою виявлення рівня професійної спрямованості студентів, що проявляється у прагненні до оволодіння професією та бажання працювати за нею. Опитувальник складається з 20 тверджень [3, с. 83–84].

Інструкція

Для кожного твердження виберіть один, найбільш доцільний на Вашу думку варіант: «правильно», «мабуть правильно», «мабуть неправильно», «неправильно».

Опитувальник

1. Кожна людина повинна мати можливість отримати ту професію, яка їй подобається, відповідає її інтересам і здібностям.
2. Якби я мав змогу почати вчитися знов, я б обрав ту ж професію, яку вивчаю зараз.
3. Мій професійний вибір зумовлений не стільки бажанням отримати цю професію, скільки певними обставинами.
4. Моє бажання отримати обрану професію достатньо обґрунтоване.
5. Я навчаюся перш за все для отримання вищої освіти, обрана професія як така мені мало цікавить.
6. В обраній професії я бачу мало привабливого.
7. Мої захоплення й заняття у вільний час певним чином пов'язані з обраною професією.

8. У світі є багато професій, які подобаються мені значно більше, ніж моя майбутня професія.
9. Із власної ініціативи я читаю додаткову літературу, яка стосується обраної професії.
10. Після закінчення навчання в університеті я буду самовдосконалюватися й підвищувати кваліфікацію з цієї професії, щоб працювати ефективніше.
11. Обрана професія й робота за фахом навряд чи принесуть мені в майбутньому моральне задоволення.
12. Я намагатимуся зробити все можливе, щоб не працювати в майбутньому за цією спеціальністю.
13. Навіть якщо буде дуже важко після закінчення навчання, я намагатимуся працювати за обраною спеціальністю.
14. Я б хотів паралельно навчатися й працювати за обраною спеціальністю.
15. У мене немає бажання в майбутньому працювати за обраною спеціальністю.
16. При нагоді прагну познайомитися з роботою фахівців у галузі моєї майбутньої професії.
17. Якщо я й буду в майбутньому працювати за обраною професією, то недовго.
18. Робота за обраною професією дасть мені змогу в майбутньому цілком проявити себе, свої здібності.
19. Після закінчення навчання планую отримати іншу професію.
20. У житті людини не все залежить від неї самої, їй доводиться інколи миритися з обставинами.

Інтерпретація результатів тесту

Ключ до тесту:

Відповіді «правильно» або «мабуть, правильно» на твердження: 2, 4, 7, 9, 10, 13, 14, 16, 18 – оцінюються в 1 бал.

Відповіді «неправильно» або «мабуть, неправильно» на питання: 3, 5, 6, 8, 11, 12, 15, 17, 19 – оцінюються в 1 бал.

Твердження 1 та 20 – не враховуються.

Підраховується загальна кількість набраних балів.

Т. Дубовицькою пропонується аналіз результатів тесту за трьома рівнями: низький рівень професійної спрямованості (0-4 бали), середній рівень (5-13) та високий рівень (14-18) [3, с. 84].

Високі показники по тесту свідчать про те, що студент прагне опанувати обрану професію, обраний фах йому подобається і він бажає в майбутньому працювати за ним, і надалі вдосконалюватися за даною професією; у вільний час займається справами, які мають відношення до майбутньої професії; має коло знайомих фахівців в обраній галузі; вважає свою професію справою свого життя.

Низькі показники свідчать про те, що студент вимушено вчиться на даному факультеті; вступ до навчального закладу обумовлений не інтересом до майбутньої професії та бажанням працювати за обраною спеціальністю, а іншими причинами; студент не бачить нічого доброго для себе у своїй майбутній професії; обрана професія йому нецікава; при нагоді хоче змінити професію, здобути іншу спеціальність і працювати за нею.

О. Пшеничною пропонується модифікація методики за рахунок розбиття середніх показників професійного спрямування на два проміжних рівні: репродуктивний і продуктивний. Таким чином, отримані результати анкетування поділяються на 4 рівні: елементарний рівень (0–4 бали); репродуктивний (5–9); продуктивний (10–13); творчий (14–18) [1313, с. 12].

Елементарний рівень діагностується у студентів із низьким ступенем професійного спрямування, які не усвідомлюють себе в обраній професії. Це пов'язане скоріше за все з тим, що їх вибір фаху продиктований обставинами, а не інтересом до нього. Для таких студентів обрана професія не цікава, вони не бачать нічого корисного в ній.

Репродуктивний рівень притаманний студентам з недостатньо розвиненим професійним спрямуванням. У них є певні сумніви щодо майбутнього фаху, при можливості вони можуть змінити професію й працювати за нею.

Продуктивний рівень діагностується у студентів, спрямованих на отримання професії. Їм подобається обраний фах, але вони недостатньо усвідомлюють себе в ньому. При

наполегливій праці вони зможуть оволодіти обраною професією на досить високому рівні.

Творчий рівень свідчить про те, що студенти спрямовані на оволодіння обраним фахом і професія їм подобається. У майбутньому такі студенти обов'язково будуть працювати й удосконалюватися за обраною професією, вільний час вони присвячують справам, що мають відношення до майбутньої спеціальності, спілкуються з фахівцями цієї сфери діяльності, вважають свою професію справою життя.

4 ДІАГНОСТИКА ПРОФЕСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТУ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

4.1 Когнітивний критерій

Розвиток когнітивного критерію професійно-діяльнісного компоненту сформованості культури самостійної роботи забезпечує теоретичну діяльність фахівця машинобудівної галузі та характеризується його здатністю самостійно засвоювати нові знання та самовдосконалюватися. Така характеристика дозволяє визначити показники його розвитку.

Для діагностики когнітивного критерію професійно-діяльнісного компоненту самостійної роботи студентів пропонуються авторські тести на етапі формування знань, умінь та навичок з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка».

Складові когнітивного критерію професійно-діяльнісного компоненту представлені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Складові професійно-діяльнісного компоненту культури самостійної роботи студентів, когнітивний критерій

Критерій	Показники	Методики
Когнітивний (теоретична складова)	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Знання використання інформаційних і комунікаційних технологій. Знання розробляти та управляти проектами	Формувальні тести (автор Е. Бажміна): - на знання державних стандартів України (ДСТУ); - «Типи ліній»; - «Проекціонування точки»; - «Проекціонування прямих ліній»; - «Проекціонування площин»; - «Проекціонування основних видів на кресленику»

При формуванні когнітивного компоненту студентів пропонується запроваджувати в навчальний процес такі види

тестів: формувальні та контрольні, які є інструментом формувального, поточного та підсумкового оцінювання, представлених у вигляді порівняльних характеристик в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2 – Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів

Формувальне оцінювання	Поточне оцінювання	Підсумкове оцінювання
Формувальна дія (на стадії виконання роботи)	Констатувальна дія (по завершенню вивчення теми або певного блоку тем)	Констатувальна дія (в кінці курсу навчання)
Постійна дія (оцінювання процесу навчання студентів самими студентами та викладачами)	Епізодична дія (оцінювання результату навчання студентів викладачами)	Епізодична дія (оцінювання рівня навчальних досягнень студентів викладачами)
Засіб оцінювання: формувальні тести, вікторини, таблиці, ментальні карти, блок-схеми, робочі листи тощо	Засіб оцінювання: - контрольні тести (по завершенню вивчення конкретної теми); - контрольні тести або контрольна робота (по завершенню вивчення певного блоку тем) – двічі на семестр	Форми контролю: екзамен, залік
Без бальних оцінок	У вигляді бальних оцінок	У вигляді бальних оцінок

Формувальні тести пропонується проводити на етапі виконання роботи протягом заняття або вдома в електронному курсі, використовуючи BYOD технології. Такі тести є різновидом засобів формувального оцінювання, являють собою інтерактивний тест або вікторину у хмарному середовищі веб-сервісів і дозволяють студенту давати самооцінку своїм навчальним успіхам, а також можливість самостійно виправити

допущену помилку, повертаючись до вивченого матеріалу. Формувальна дія такого оцінювання полягає в тому, що при проходженні цих тестів студенти оволодівають певним блоком знань.

Формувальне оцінювання є однією з педагогічних умов формування культури самостійної роботи студентів. Його мета в професійному навчанні полягає в «забезпеченні дослідницько-рефлексивної самостійності студентів, що дає можливість всім суб'єктам відстежувати і своєчасно коригувати освітній процес, орієнтований на компетентнісний результат» (О. Землянська) [4, с. 104]. «Формувальне оцінювання – це і є така стратегія навчання, при якій студенти мають можливість спостерігати свої успіхи і помилки, самостійно управляти своїм навчанням» [6].

Представлені контрольні тести пропонується проводити в кінці вивчення певної теми та виділяти час проходження студентам до 5 хвилин. Завдяки використанню BYOD технологій результат тестування отримується миттєво онлайн як студентом, так і викладачем; усувається суб'єктивізм перевірки викладачем; є найбільш точним інструментом діагностики й ефективнішим з міркувань трудовитрат. Недоліком таких тестів є неможливість оцінити продуктивний і творчий рівні знань, пов'язані з більш глибоким розумінням матеріалу, а саме практичною діяльністю створення кресленника з дотриманням ДСТУ.

Результатами контрольних тестів є виявлення та оцінювання рівня знань та вмінь студентів за програмою курсу. Контрольні тести представлені у пунктах 4.2.6 – 4.2.8.

4.1.1 Формувальний тест на знання державних стандартів України (ДСТУ) (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням тесту студентам пропонується вивчити ГОСТи 2.301 і 2.302.

Тест створено у веб-сервісі LearningApps.org.

Мета тесту: Виявлення рівня знань креслярських форматів, масштабів відповідно до вказаних ДСТУ. Тест представлено на рис. 4.1.

Завдання: Вкажіть правильну відповідь на запитання.

Рисунок 4.1 – ДСТУ – Формати. Масштаби (ГОСТи 2.301-68 і 2.302-68)

Інтерпретація результатів тесту

Кожна правильна відповідь тестування дає можливість студенту переходити до наступного запитання і в кінці проходження тесту автоматично надається зворотний зв'язок – відповідь, наприклад «Вітаю! Всі відповіді правильні».

Якщо студент помилився, то веб-сервіс LearningApps.org повертає його до першого запитання тесту.

Посилання на формувальний тест:

<https://learningapps.org/watch?v=pqnfzbcqn17>

QR код тесту:

4.1.2 Формувальний тест «Типи ліній» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні дисциплін «Інженерна та

комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням тесту студентам пропонується вивчити ГОСТ 2.303.

Тест створено у веб-сервісі LearningApps.org.

Мета тесту: Виявлення рівня знань типів ліній, які застосовуються при створенні кресленика деталі та формуванні вмінь читання креслеників. Тест представлено на рис. 4.2.

Завдання: Вкажіть правильну відповідь на запитання.

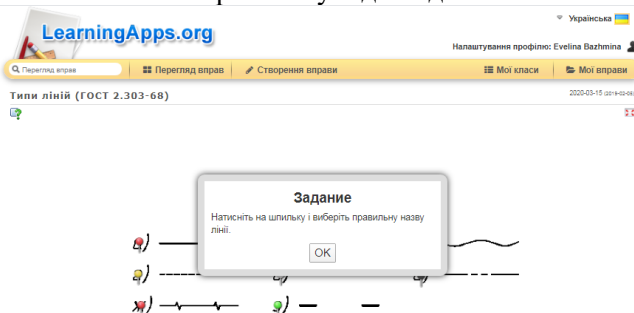

Рисунок 4.2 – Типи ліній (ГОСТ 2.303-68)

Інтерпретація результатів тесту

В кінці проходження тесту при натисканні на піктограму (знаходиться на екрані цифрового пристрою внизу праворуч, рис. 4.2) автоматично надається зворотний зв'язок – правильні відповіді позначені зеленим кольором, неправильні – червоним. Для проходження тесту неправильні відповіді необхідно виправити за ГОСТом 2.303-68.

Посилання на формувальний тест:

<https://learningapps.org/watch?v=poxd0oqnv19>

QR код тесту:

4.1.3 Формувальний тест «Проекціювання точки» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Методи проєкціювання. Проекціювання точки» з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням тесту студентам пропонується вивчити навчальний матеріал.

Тест створено у веб-сервісі LearningApps.org.

Мета тесту: Виявлення рівня знань проєкціювання точки на три площини проєкцій. Тест представлено на рис. 4.3.

Завдання: Яка точка належить даному елементу простору?

При наведенні курсору на (кольорову) шпильку (рис. 4.3, а) веб-сервіс пропонує вибрати точку з правильними координатами (рис. 4.3, б).

LearningApps.org

Українська

Налаштування профілю: Evelina Vashmina

Перегляд вправ | Перегляд вправ | Створення вправ | Мої класи | Мої вправи

Яка точка належить даному елементу простору? 2019-09-19 08:44:11

назад

Г

Г

Г

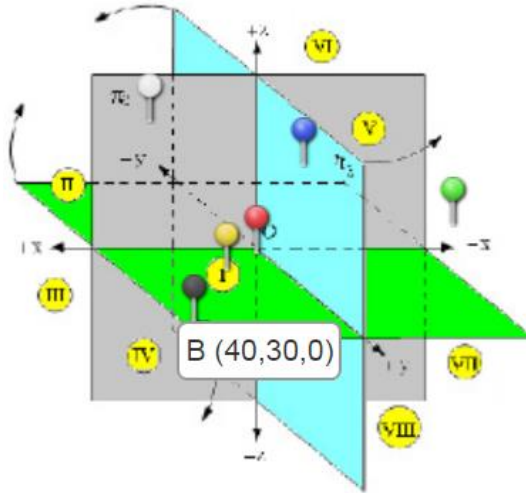
Г

Г

D (200, 75, 130) F (-20, 150, 55) A (110, 0, 95) B (40, 30, 0) E (0, 60, 30)

C (0, 0, 0)

а

б

Рисунок 4.3 – Вибір точки із запропонованих (а).
Точка В (40,30,0) належить горизонтальній площині проєкцій (б)

Інтерпретація результатів тесту

В кінці проходження тесту при натисканні на піктограму (знаходиться на екрані цифрового пристрою внизу праворуч) автоматично надається зворотний зв'язок – правильні відповіді позначені зеленим кольором, неправильні – червоним. Для проходження тесту неправильні відповіді необхідно виправити за ГОСТом 2.303-68.

Посилання на формувальний тест:

<https://learningapps.org/watch?v=p2fo2tmqk18>

QR код тесту:

4.1.4 Формувальний тест «Проекціювання прямих ліній» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Проекціювання прямої лінії» з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням тесту студентам пропонується вивчити навчальний матеріал.

Тест створено у веб-сервісі LearningApps.org.

Мета тесту: Виявлення рівня знань проєкціювання прямої лінії на три площини проєкцій. Тест представлено на рис. 4.4.

Завдання: Перетягніть зображення прямої на епюрі в потрібну категорію.

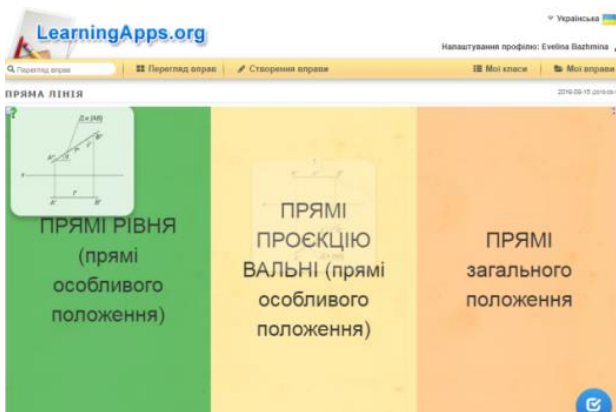

Рисунок 4.4 – Проекціювання прямої лінії за категоріями

Інтерпретація результатів тесту

В кінці проходження тесту при натисканні на піктограму (знаходиться на екрані цифрового пристрою внизу праворуч, рис. 4.4) автоматично надається зворотний зв'язок – правильні відповіді позначені зеленим кольором, неправильні – червоним. Для проходження тесту неправильні відповіді необхідно виправити.

Посилання на формувальний тест:

<https://learningapps.org/watch?v=pku8reuja18>

QR код тесту:

4.1.5 Формувальний тест «Проекціювання площин» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Проекціювання площин» з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням тесту студентам пропонується вивчити навчальний матеріал.

Тест створено у веб-сервісі LearningApps.org.

Мета тесту: Виявлення рівня знань проєкціювання площин на три площини проєкції. Тест представлено на рис. 4.5.

Завдання: Поділіть площини на категорії.

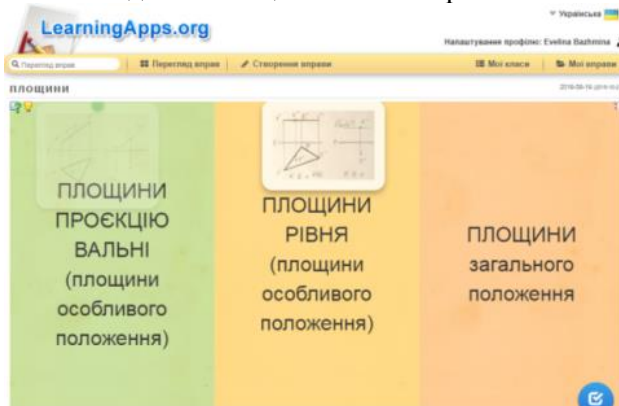

Рисунок 4.5 – Проекціювання площин за категоріями

Інтерпретація результатів тесту

В кінці проходження тесту при натисканні на піктограму (знаходиться на екрані цифрового пристрою внизу праворуч, рис. 4.5) автоматично надається зворотний зв'язок – правильні відповіді позначені зеленим кольором, неправильні – червоним. Для проходження тесту неправильні відповіді необхідно виправити.

Посилання на формувальний тест:

<https://learningapps.org/watch?v=pqu6xdcek18>

QR код тесту:

4.1.6 Формувальний тест «Проекціювання основних видів на кресленику» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Види. Проекціювання основних видів на кресленику» з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням тесту студентам пропонується вивчити ГОСТ 2.305-68 «Види».

Тест створено в Google Presentation.

Мета тесту: Виявлення рівня знань проєкціювання основних видів на кресленику. Тест представлено на рис. 4.6.

Завдання: Перетягніть певний вид до відповідних стовпців.

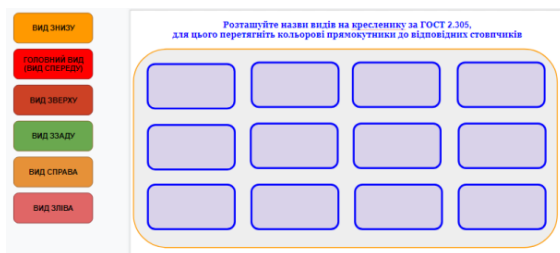

Рисунок 4.6 – Проекціювання основних видів

Інтерпретація результатів тесту

Результат виконаної роботи студентом представлено на рис. 4.7.

Рисунок 4.7 – Результат проходження тесту «Проекціювання основних видів на кресленнику»

4.2 Діяльнісний критерій

Розвиток діяльнісного критерію професійно-діяльнісного компоненту сформованості культури самостійної роботи полягає у здатності особистості використовувати професійні знання та навички у практичній діяльності; здатності особистості до самоосвіти та самовдосконалення; здатності самостійно приймати рішення, творчо розробляти і обґрунтовувати власні підходи до вирішення професійних завдань; наявності уміння

здійснювати самоконтроль та самоаналіз результатів професійної діяльності.

Для діагностики діяльнісного критерію професійно-діяльнісного компоненту навчально-пізнавальної діяльності пропонуються тести та методики: «Стиль саморегуляції поведінки» (автор В. Моросанова); «Самостійна робота» (автор О. Соя, тест модифікований); «Самостійна навчальна діяльність» (автор О. Соя); «Рівень здатності до саморозвитку та самоосвіти» (автор О. Соя); «Дослідження організованості особистості» (автор В. Лівшиць); «Шкала загальної самоефективності особистості» (автори: Р Шварцер, М. Єрусалем в адаптації В. Ромека); контрольні тести (автор Е. Бажміна): «Проекціювання прямих ліній», «Проекціювання площин», «Види, розрізи, перерізи»; «Виявлення вмінь студентів стосовно проєкціювання точки, прямої лінії, площини» (автор Е. Бажміна); «Виявлення вмінь студентів стосовно створення кресленика деталі та проєкціювання геометричних образів» (автор Е. Бажміна).

Складові діяльнісного критерію професійно-діяльнісного компоненту представлені в табл. 4.3.

Таблиця 4.3 – Складові професійно-діяльнісного компоненту культури самостійної роботи студентів, діяльнісний критерій

Критерій	Показники	Методики
Діяльнісний (практична складова)	Рівень розвитку індивідуальної саморегуляції: - планування цілей, діяльності; - моделювання умов досягнення цілей; - саморегуляція	Діагностика стилю саморегуляції поведінки (автор В. Моросанова)
	Уміння самоорганізувати позааудиторну роботу	Тест «Самостійна робота» (автор О. Соя, тест модифікований)
	Уміння самонавчатися та самовдосконалюватися	Тест «Самостійна навчальна діяльність» (автор О. Соя)

Продовження таблиці 4.3

Критерій	Показники	Методики
<p>Діяльніс- ний (практична складова)</p>	<p>Уміння саморозвиватися та самонавчатися</p>	<p>Тест «Рівень здатності до саморозвитку та самоосвіти» (автор О. Соя)</p>
	<p>Уміння управляти часом і справами</p>	<p>Діагностика дослідження організованості особистості (автор В. Лівшиць)</p>
	<p>Рівень самоефективності особистості студента</p>	<p>Діагностика загальної самоефективності особистості (автори Р. Шварцер, М. Єрусалем в адаптації В. Ромека)</p>
	<p>Уміння генерувати нові ідеї (креативність). Уміння працювати автономно та в команді. Уміння застосовувати знання, уміння та навички в предметній області та професійній діяльності</p>	<p>Контрольні тести (автор Е. Бажміна): - «Проекціювання прямих ліній» - «Проекціювання площин» - «Види, розрізи, перерізи»</p>
	<p>Уміння проєкціювання геометричних образів (точки, прямої лінії, площини) на три площини проєкцій</p>	<p>Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно проєкціювання точки, прямої лінії, площини (автор Е. Бажміна)</p>
	<p>Уміння студентів створювати кресленик в масштабі на основі проєкціювання геометричних образів (точки, прямої лінії, площини, поверхні) на три площини проєкцій та ДСТУ</p>	<p>Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно створення кресленика деталі та проєкціювання геометричних образів (автор Е. Бажміна)</p>

4.2.1 Діагностика стилю саморегуляції поведінки (автор В. Моросанова)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика створена в 1988 році у лабораторії психології саморегуляції психологічного інституту РАВ (завідуюча – В. Моросанова) з метою діагностики розвитку індивідуальної саморегуляції та її персонального профілю, що містить показники планування, моделювання, програмування, оцінки результатів, а також показники розвитку регуляторно-особистісних властивостей – гнучкості та самостійності. Твердження опитувальника побудовані на типових життєвих ситуаціях і не мають безпосереднього зв'язку зі специфікою будь-якої професійної або навчальної діяльності [1010; 11].

Опитувальник «Стиль саморегуляції поведінки» (ССПМ) складається з 46 тверджень і працює як єдина шкала «Загальний рівень саморегуляції» (ЗРС), яка характеризує рівень сформованості індивідуальної системи саморегуляції довільної активності людини. Твердження опитувальника входять до складу шести шкал (по 9 тверджень в кожній), виділених відповідно до основних регуляторних процесів планування (ПЛ), моделювання (М), програмування (ПР), оцінки результатів (ОР), а також і регуляторно-особистісними якостями: гнучкості (ГН) і самостійності (С). Структура опитувальника така, що ряд тверджень входять до складу відразу двох шкал. Це відноситься до тих тверджень опитувальника, які характеризують як регуляторний процес, так і регуляторно-особистісну якість.

Методика придатна як для наукових досліджень, так і в якості інструменту практичної діагностики різних аспектів індивідуальної саморегуляції. У наступні роки було розроблено цілий ряд модифікацій цієї методики В. Моросановою у співпраці з іншими вченими. Відмінності опитувальників полягають в наборі ситуацій професійної та навчальної діяльності, які використовуються в твердженнях тесту. Розрізняються версії опитувальника також і складом діагностованих регуляторно-

особистісних властивостей, в залежності від їх значимості для тієї чи іншої професійної групи.

Інструкція

Просимо Вас щиро висловити ту думку, яка існує у вас на цей час.

Не може бути хороших чи поганих відповідей, тому що це не випробування Ваших здібностей, а лише виявлення індивідуальних особливостей Вашої поведінки.

На кожне з тверджень дайте відповідь:

- а) вірно; мабуть, вірно;
- б) невірно; мабуть, невірно.

Відповідь, яка першою спала Вам на думку, як правило, і є найбільш точною.

Анкета

1. Свої плани на майбутнє люблю розробляти в найменших деталях.
2. Люблю всякі пригоди, можу йти на ризик.
3. Намагаюся завжди приходити вчасно, проте часто спізнююся.
4. Дотримуюся девізу «Вислухай пораду, але зроби по-своєму».
5. Часто покладаюся на свої здібності орієнтуватися по ходу справи і не прагну заздалегідь уявити послідовність своїх дій.
6. Навколишні відзначають, що я недостатньо критичний до себе і своїх дій, але сам я це не завжди помічаю.
7. Напередодні контрольних або іспитів у мене зазвичай з'являлося відчуття, що не вистачило 1-2 днів для підготовки.
8. Щоб відчувати себе впевнено, необхідно знати, що чекає на тебе завтра.
9. Мені важко себе змусити щось переробляти, навіть якщо якість зробленого мене не влаштовує.
10. Не завжди помічаю свої помилки, частіше це роблять оточуючі мене люди.
11. Перехід на нову систему роботи не завдає мені особливих незручностей.

12. Мені важко відмовитися від прийнятого рішення навіть під впливом близьких мені людей.
13. Я не відношу себе до людей, життєвим принципом яких є «Сім разів відміряй, один раз відріж».
14. Ненавиджу коли мене опікують і за мене щось вирішують.
15. Не люблю багато роздумувати про своє майбутнє.
16. У новому одязі часто відчуваю себе ніяково.
17. Завжди заздалегідь планую свої витрати, не люблю робити незапланованих покупок.
18. Уникаю ризику, погано справляюся з несподіваними ситуаціями.
19. Моє ставлення до майбутнього часто змінюється: то будую райдужні плани, то майбутнє здається мені похмурим.
20. Завжди намагаюся продумати способи досягнення мети, перш ніж почну діяти.
21. Віддаю перевагу зберігати незалежність навіть від близьких мені людей.
22. Мої плани на майбутнє зазвичай реалістичні, і я не люблю їх змінювати.
23. У перші дні відпустки (канікул) при зміні способу життя завжди з'являється почуття дискомфорту.
24. При великому обсязі роботи неминуче страждає якість результатів.
25. Люблю зміни в житті, зміну обстановки і способу життя.
26. Не завжди вчасно помічаю зміни обставин і через це зазнаю невдачі.
27. Буває, що наполягаю на своєму, навіть коли не впевнений у своїй правоті.
28. Люблю дотримуватися заздалегідь запланованого на день плану.
29. Перш ніж з'ясовувати стосунки, намагатимусь уявити собі різні способи подолання конфлікту.
30. У разі невдачі завжди шукаю, що ж було зроблено неправильно.
31. Не люблю говорити кому-небудь про свої плани, рідко дотримуюся чужих порад.
32. Вважаю розумним принцип: спочатку треба вплутатися в бій, а потім шукати засоби для перемоги.

33. Люблю помріяти про майбутнє, але це скоріше фантазії, ніж реальність.
34. Намагаюся завжди враховувати думку товаришів про себе та свою роботу.
35. Якщо я зайнятий чимось важливим для себе, то можу працювати в будь-якій обстановці.
36. В очікуванні важливих подій прагну заздалегідь уявити послідовність своїх дій при тому чи іншому розвитку ситуації.
37. Перш ніж взятися за справу, мені необхідно зібрати докладну інформацію про умови його виконання та супутніх обставин.
38. Рідко відступаю від розпочатої справи.
39. Часто допускаю недбале ставлення до своїх зобов'язань в разі втоми та поганого самопочуття.
40. Якщо я вважаю, що прав, то мене мало хвилює думка оточуючих про мої дії.
41. Про мене кажуть, що я «розкидаюся», не вмію відокремити головне від другорядного.
42. Не вмію і не люблю заздалегідь планувати свій бюджет.
43. Якщо в роботі не вдалося домогтися якості, що мене влаштовує, прагну переробити, навіть якщо оточуючим це неважливо.
44. Після вирішення конфліктної ситуації часто подумки до неї повертаюся, перевіряю вжиті заходи та результати.
45. Невимушено відчуваю себе в незнайомій компанії, нові люди мені зазвичай цікаві.
46. Зазвичай різко реаую на заперечення, намагаюся думати та робити все по-своєму.

Інтерпретація результатів тесту

Підрахунок показників опитувальника пропонується проводитись за ключами, представленими в табл. 4.4. і 4.5.

Ключ до тесту:

Таблиця 4.4 – Ключ до шкал опитувальника «Стиль саморегуляції поведінки»

Регуляторні шкали	Відповіді, що співпадають з ключем (1 бал)	
	Вірно. Мабуть, вірно	Невірно. Мабуть, невірно
Планування	1, 8, 17, 22, 28, 31, 36	15, 42
Моделювання	11, 37	2, 7, 19, 23, 26, 33, 41
Програмування	12, 20, 25, 29, 38, 43	5, 9, 32
Оцінювання результатів	30, 44	6, 10, 13, 16, 24, 34, 39
Гнучкість	2, 11, 25, 35, 36, 45	16, 18, 43
Самостійність	4, 12, 14, 21, 27, 31, 40, 46	34
Загальний рівень саморегуляції	1, 2, 4, 8, 11, 12, 14, 17, 20, 21, 22, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 40, 43, 44, 45, 46	3, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 15, 16, 18, 19, 23, 24, 26, 32, 33, 34, 39, 41, 42

Таблиця 4.5 – Критерії шкали оцінок дослідження саморегуляції поведінки

Регуляторна шкала	Кількість балів		
	низький рівень	середній рівень	високий рівень
Планування	<3	4-6	>7
Моделювання	<3	4-6	>7
Програмування	<4	5-7	>8
Оцінювання результатів	<3	4-6	>7
Гнучкість	<4	5-7	>8
Загальний рівень саморегуляції	<23	24-32	>33

Шкала «Планування» (ПЛ) характеризує індивідуальні особливості висунення й утримання цілей, сформованість у людини усвідомленого планування діяльності.

Високі показники за цією шкалою вказують на сформованість потреби в усвідомленому плануванні діяльності, плани в цьому

випадку реалістичні, деталізовані, ієрархічні і стійкі, цілі діяльності висувуються самостійно.

У студентів з *низькими показниками* за цією шкалою потреба в плануванні розвинена слабо, цілі часто змінюються, поставлена мета рідко буває досягнута, планування малореалістичне. Такі студенти вважають за краще не замислюватися про своє майбутнє, цілі висувують ситуативно і зазвичай не самостійно.

Шкала «Моделювання» (М) дозволяє діагностувати індивідуальну розвиненість уявлень про зовнішні та внутрішні значущі умови, ступінь їх усвідомленості, деталізованості та адекватності.

Студенти з *високими показниками* за цією шкалою здатні виділяти значущі умови досягнення цілей як в поточній ситуації, так і в перспективному майбутньому, що проявляється у відповідності програм дій планам діяльності, відповідно одержуваних результатів прийнятим цілям.

У студентів з *низькими показниками* за шкалою слабка сформованість процесів моделювання призводить до неадекватної оцінки значимих внутрішніх умов і зовнішніх обставин, що проявляється в фантазуванні, яке може супроводжуватися різкими перепадами ставлення до розвитку ситуації, наслідків своїх дій. У таких студентів часто виникають труднощі у визначенні мети і програми дій, адекватних поточній ситуації, вони не завжди помічають зміну ситуації, що також часто призводить до невдач.

Шкала «Програмування» (ПР) діагностує індивідуальну розвиненість усвідомленого програмування людиною своїх дій.

Високі показники за цією шкалою говорять про сформування у людини потреби продумувати способи своїх дій і поведінки для досягнення намічених цілей, про деталізованість і розгорнення програм, що розробляються. Програми розробляються самостійно, вони гнучко змінюються в нових обставинах і стійкі в ситуації перешкод. У разі невідповідності отриманих результатів цілям проводиться корекція програми дій до отримання прийняттого для людини результату.

Низькі показники за шкалою програмування говорять про невміння і небажання людини продумувати послідовність своїх дій. Такі люди вважають за краще діяти імпульсивно, вони не можуть самостійно сформувати програму дій, часто стикаються з неадекватністю отриманих результатів цілям діяльності і при цьому не вносять змін до програми дій, діють шляхом проб і помилок.

Шкала «Оцінювання результатів» (ОР) характеризує індивідуальну розвиненість і адекватність оцінки студентами себе і результатів своєї діяльності та поведінки.

Високі показники за цією шкалою свідчать про розвиненість і адекватність самооцінки, сформованості і стійкості суб'єктивних критеріїв оцінки результатів. Людина адекватно оцінює як сам факт неузгодженості отриманих результатів з метою діяльності, так і причини, що призвели до нього, гнучко адаптуючись до зміни умов.

При *низьких показниках* за цією шкалою студент не помічає своїх помилок, некритичний до своїх дій. Суб'єктивні критерії успішності недостатньо стійкі, що веде до різкого погіршення якості результатів при збільшенні обсягу роботи, погіршенні стану або виникненні зовнішніх труднощів.

Шкала «Гнучкість» (ГН) діагностує рівень сформованості регуляторної гнучкості, тобто здатності перебудовувати, вносити корекції в систему саморегуляції при зміні зовнішніх і внутрішніх умов.

Студенти з *високими показниками* за шкалою гнучкості демонструють пластичність усіх регуляторних процесів. При виникненні непередбачених обставин такі студенти легко перебудовують плани і програми своїх дій і поведінки, здатні швидко оцінити зміну значущих умов і перебудувати програму дій. При виникненні неузгодженості отриманих результатів з прийнятою метою своєчасно оцінюють сам факт неузгодженості та вносять відповідну корекцію. Гнучкість регуляторики дозволяє адекватно реагувати на швидку зміну подій та успішно вирішувати поставлену задачу в ситуації ризику.

Студенти з *низькими показниками* за шкалою гнучкості в динамічній, швидко мінливій обстановці почувають себе невпевнено, важко звикають до змін у житті, до зміни обстановки

та способу життя. Вони не здатні адекватно реагувати на ситуацію, швидко та своєчасно планувати діяльність і поведінку, розробити програму дій, виділити значимі умови, оцінити неузгодженість отриманих результатів з метою діяльності та внести корективи. В результаті у таких студентів неминує виникають регуляторні збої і, як наслідок, невдачі у діяльності.

Шкала «Самостійність» (С) характеризує розвиненість регуляторної автономності.

Наявність *високих показників* за шкалою самостійності свідчить про автономність в організації активності людини, його здатності самостійно планувати діяльність і поведінку, організувати роботу з поставленої мети, контролювати хід її виконання, аналізувати й оцінювати як проміжні, так і кінцеві результати діяльності.

Студенти з *низькими показниками* за шкалою самостійності залежні від думок і оцінок оточуючих. Плани та програми дій розробляються несамостійно, такі люди часто і некритично дослухаються до чужих порад. При відсутності сторонньої допомоги у них неминує виникають регуляторні збої.

Опитувальник в цілому працює як єдина шкала **«Загальний рівень саморегуляції» (ЗРС)**, яка оцінює загальний рівень сформованості індивідуальної системи усвідомленої саморегуляції довільної активності людини.

Студенти з *високими показниками* загального рівня саморегуляції самостійні, гнучко й адекватно реагують на зміну умов, висунення та досягнення мети у них в значній мірі усвідомлено. При високій мотивації досягнення вони здатні формувати такий стиль саморегуляції, який дозволяє компенсувати вплив особистісних, характерологічних особливостей, що перешкоджають досягненню мети. Чим вище загальний рівень усвідомленої регуляції, тим легше людина опановує нові види активності, впевненіше відчуває себе в незнайомих ситуаціях, тим стабільніше його успіхи в звичних видах діяльності.

У студентів з *низькими показниками* за даною шкалою потреба в усвідомленому плануванні та програмуванні своєї

поведінки не сформована, вони більш залежні від ситуації та думки оточуючих людей. У таких студентів знижена можливість компенсації несприятливих для досягнення поставленої мети особистісних особливостей, в порівнянні зі студентами з високим рівнем регуляції. Відповідно, успішність оволодіння новими видами діяльності, в значній мірі, залежить від відповідності стильових особливостей регуляції та вимог виду активності, що освоюється.

4.2.2 Тест «Самостійна робота» (автор О. Соя, тест модифікований)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок.

Форма тесту: комбінована.

Опис методики: Тест модифікований на основі 37 запитань опитувальника О. Сої [1616, С. 242-245]. Анкета складена з метою виявлення рівня організації позааудиторної самостійної роботи студентами, уміння працювати самостійно та самовдосконалюватися. Складається з 29 запитань.

Студентам на запитання анкети пропонується надати одну з трьох видів відповідей:

- відповідь «Так, завжди» / «Так, інколи» / «Ні, інколи» / «Ні, зовсім»;
- одну або декілька відповідей із запропонованих;
- самостійну відповідь.

Інструкція

Надайте відповідь на запитання. Відповідь, яка першою спала Вам на думку, як правило, і є найбільш точною.

Анкета

1. Чи подобається Вам самостійно здобувати знання?
«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».
2. Яким формам самостійної роботи Ви віддаєте перевагу? (Ви можете вибрати декілька відповідей)
 - робота з літературою в читальному залі;

- робота з літературою вдома;
- робота з конспектами лекцій;
- робота з відео-лекціями;
- консультації та бесіди з викладачами;
- використання інтернету, програмного забезпечення, електронного курсу тощо;

- інші форми роботи _____.

3. Як часто Ви опрацьовуєте конспекти лекцій?

«Систематично»; «Іноді»; «Не опрацьовую зовсім».

4. Чи вчили Вас вмінню конспектувати?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

5. Якщо вчили Вас вмінню конспектувати, то де?

- в школі;
- в університеті;
- в коледжі.

6. Чи використовуються при організації навчальної діяльності колективні форми роботи (самостійна робота в малих групах з наступним обговоренням та оцінкою)?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

7. Чи вважаєте Ви ефективними такі форми роботи?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

8. Чи задовольняють Вас ті форми організації самостійної роботи, які мають місце у університеті?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

9. Чи вважаєте Ви себе підготовленим до самостійного набуття знань?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

10. Що, на Вашу думку, слід зробити в цьому напрямі?

11. Чи часто Ви здійснюєте читання відповідних розділів підручників у якості самостійної роботи?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

12. Чи часто Ви в якості самостійної роботи здійснюєте читання підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій з метою виконання індивідуальних завдань на основі прочитаного?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

13. Чи часто Ви використовуєте додаткову літературу з метою виконання завдань?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

14. Чи часто Ви самостійно шукаєте додаткову літературу з метою використання її для виконання завдань?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

15. Чи часто Ви використовуєте мережу інтернет з метою пошуку додаткових джерел інформації?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

16. Чи часто Ви використовуєте комп'ютерні навчальні програми, електронні підручники, посібники, мультимедійні презентації в процесі самостійної роботи?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

17. Скільки часу (в середньому щоденно) Ви можете виділити на самостійну позааудиторну роботу (в год.)?

18. Скільки, на Вашу думку, доцільно виділити на самостійну позааудиторну роботу (в год.)?

19. У чому, на Вашу думку, полягає уміння самостійного набуття знань?

20. Чи забезпечені Ви всім необхідним для самостійного набуття знань?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

21. Якщо ні, вкажіть, чого не вистачає

22. Чи відвідуєте Ви бібліотеку (онлайн-бібліотеку) з метою набуття знань, які Вас раптом зацікавили?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

23. Чи читаєте Ви літературу?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

24. Якщо так, то яку саме: художню, наукову, навчальну, методичну тощо і напишіть тему, якою Ви цікавитесь

25. Чи берете Ви участь у позааудиторних заходах, предметних гуртках, конференціях тощо?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

26. Чи пробували Ви самостійно досліджувати якусь навчальну чи наукову проблему?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

27. Опишіть умови, при яких Вам подобається самостійно вчитися

28. Які у Вас є пропозиції щодо підвищення ефективності самостійної роботи?

29. Чи потрібен, на Вашу думку, для студентів спецкурс по ефективності самостійного навчання (наприклад, «Методика формування культури самостійної роботи»)?

«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

4.2.3 Тест «Самостійна навчальна діяльність» (автор О. Соя)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок.

Форма тесту: комбінована.

Опис методики: Автором опитувальника, який складається з 29 запитань, є О. Соя [1616, С. 245-248]. Анкета складена з метою виявлення рівня уміння самостійно навчатися та самовдосконалюватися. Тест переведено в онлайн Google Forms і, завдяки цифровим технологіям, кількість запитань зменшилася з 65 до 29.

Студентам на запитання анкети пропонується надати такі відповіді:

- одну або декілька відповідей із запропонованих;
- самостійну відповідь.

Інструкція

Надайте відповідь на запитання. Відповідь, яка першою спала Вам на думку, як правило, і є найбільш точною.

Анкета

1. У Вас є дитина/людина, за якою Ви доглядаєте? «Так»; «Ні».
2. Чи отримуєте Ви стипендію? «Так»; «Ні».
3. Чи працюєте Ви? «Постійно»; «Інколи»; «Ні».
4. Де Ви живете?
 - в гуртожитку;
 - на квартирі;
 - у батьків.
5. Яке число мешканців у Вашій кімнаті? _____
6. Скільки займає час на дорогу в університет?
 - менше півгодини;
 - 0,5-1 год.;
 - більше години.
7. На Вашу думку, навчання в університеті відрізняється від навчання в школі (коледжі)? «Так»; «Частково»; «Ні».
8. Викладачі дають Вам поради як раціонально навчатись? «Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».
9. Якщо так, то які поради? (Ви можете вибрати декілька відповідей)
 - 1) як краще планувати час;
 - 2) як ефективно конспектувати лекції;
 - 3) як користуватися бібліотекою;
 - 4) як працювати з книгою;
 - 5) як раціонально читати;
 - 6) як складати конспекти;
 - 7) як виділяти головне із прочитаного;
 - 8) як раціонально запам'ятовувати матеріал;
 - 9) як складати тези;
 - 10) як писати реферат;
 - 11) як писати курсову роботу;
 - 12) як готуватися до екзамену.
10. З яких підпунктів (1-12) Ви хотіли б отримати поради ? Вкажіть номер поради _____
11. З яких підпунктів (1-12) Ви хотіли б отримати додаткові завдання? Вкажіть номер завдання _____
12. Коли Ви хотіли б отримати поради чи додаткові завдання?
 - на початку навчання;

- на початку вивчення окремих дисциплін;
 - інколи протягом занять.
13. Чи завжди Ви відвідуєте лекції?
«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».
14. Якщо ні, чому? (Ви можете вибрати одну або декілька відповідей)
- через домашні справи;
 - через погану якість лекції;
 - через тимчасове завантаження іншими навчальними завданнями;
 - через лінощі.
15. Чи опрацьовуєте Ви лекційний матеріал?
- в той же день;
 - при підготовці до семінару, практичного заняття;
 - ні, інколи;
 - ні, зовсім.
16. Які засоби роботи Ви використовуєте при підготовці до занять, семінарів? (Ви можете вибрати декілька відповідей)
- сучасні інформаційні технології;
 - конспектування обов'язкової літератури;
 - письмову відповідь на поставлені питання;
 - фіксування незрозумілих запитань та завдань;
 - опрацювання запитань та завдань з іншими студентами.
17. Що Ви використовуєте для підготовки до занять? (Ви можете вибрати декілька відповідей)
- лекції;
 - рекомендовані підручники;
 - конспекти та розробки інших студентів;
 - додаткову літературу в бібліотеці.
18. Як часто Ви практикуєте самостійну навчальну роботу паралельно до лекційного курсу?
«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».
19. Як часто Ви практикуєте самостійну навчальну роботу на канікулах?
«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».

20. Як часто Ви практикуєте самостійну навчальну роботу на вихідних?
«Так, завжди»; «Так, інколи»; «Ні, інколи»; «Ні, зовсім».
21. Яка у Вас середня затрата часу на цю роботу на тиждень?
- менше 5 год.
- 5-10 год.
- 10-15 год.
- 15-20 год.
- 20-25 год.
- 25-30 год.
- більше 30 год.
22. Що стимулює Вас до самостійної навчальної діяльності?
(Ви можете вибрати одну або декілька відповідей)
- лекції;
- семінари;
- практичні та лабораторні роботи;
- приклади інших студенти;
- реферати, індивідуальні заняття.
23. Що саме викликає у Вас небажання самостійно працювати з окремих дисциплін?
- самостійна робота з цих предметів не потрібна;
- відсутність інтересу до цього предмету;
- немає зв'язку даної дисципліни з Вашою подальшою роботою.
24. Що заважає Вам плідно займатись самостійною навчальною діяльністю? (Ви можете вибрати одну або декілька відповідей)
- сімейні обставини;
- житлові умови;
- улюблена справа;
- перевантаження з окремих дисциплін;
- інертність, лінощі.
25. Чим, на Вашу думку, можна покращити Вашу самостійну роботу? (Ви можете вибрати одну або декілька відповідей)
- краще планувати свій час;
- змінити зміст лекцій та інших навчальних занять;
- підвищити самоконтроль за рівнем знань і вмінь;

- посилити контроль за самостійною роботою з боку викладачів.
26. З яких дисциплін завдання для самостійної роботи для Вас досить великі? _____
 27. З яких дисциплін завдання для самостійної роботи для Вас досить малі? _____
 28. Як Ви навчаєтесь? _____
 29. Як Вам подобається Ваша майбутня професія?
«Так»; «Байдуже»; «Ні».

4.2.4 Тест «Рівень здатності до саморозвитку та самоосвіти» (автор О. Соя)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Автором опитувальника, який складається з 15 запитань, є О. Соя [1616, С. 242-245]. Анкета складена з метою виявлення рівня здатності особистості до саморозвитку та самоосвіти [161616, С. 249-250].

Інструкція

Вам пропонується три варіанта відповіді на запитання. Виберіть одну відповідь стосовно Вас, яка першою спала Вам на думку.

Анкета

Курс _____, група _____

1. Чи багато часу у Вас йде на використання завдань для самостійної роботи?
 - а) як правило, не багато, тому що я вмію все спланувати;
 - б) залежно від характеру завдань;
 - в) самостійне вивчення теми займає дуже багато часу, тому що я не знаю, з чого починати.
2. Чи виникають у Вас труднощі у роботі з підручником?

а) так, під час підготовки до лабораторних, контрольних робіт, колоквіумів тощо;

б) так, під час вивчення окремих тем, запропонованих викладачем;

в) ні, як правило, не виникають.

3. Наскільки часто Ви самостійно використовуєте підручник?

а) для підготовки до лабораторних занять;

б) для підготовки до контрольної роботи;

в) під час виникнення будь-яких проблемних питань.

4. Чи часто Ви під час виконання самостійної роботи використовуєте дані додаткових інформаційних джерел?

а) майже постійно шукаю додаткову інформацію;

б) якщо тема цікава для мене;

в) майже ніколи.

5. Чи зможете Ви виконати нове, невідоме завдання, поклавшись лише на рівень Ваших знань?

а) обов'язково спробую;

б) краще перепишу у когось, хто вже зробив таке завдання;

в) спробую, але спочатку пораджусь з викладачем.

6. Чи зможете Ви самостійно зробити завдання, якщо у Вас є приклад, як це робити?

а) так, можу;

б) ні, не можу;

в) можу, але часто виникають суперечливі моменти та питання.

7. Чи знаєте Ви, де у професійній діяльності застосовуються набуті Вами уміння і навички?

а) так, знаю;

б) не уявляю;

в) здогадуюсь.

8. Яке значення для Вас має самостійне навчання?

а) допомагає підготуватись до майбутньої трудової діяльності;

б) це примха викладача, який сам не розуміє тем, що відводяться на самостійне опрацювання;

в) це одне з обов'язкових видів навчання і я мушу його здійснювати.

9. Чи потрібен Вам зразок завдання, чи Ви можете виконати його, використовуючи власні уміння і навички?

а) завжди потрібен;

- б) потрібен, щоб перевірити себе;
 - в) я намагаюсь виконувати завдання за шаблоном.
10. Чи намагаєтесь Ви порівняти щойно отримані знання з раніше отриманими?
- а) так, я завжди аналізую те, що щойно вивчив;
 - б) ні, мені і так все зрозуміло;
 - в) тільки тоді, коли виникають труднощі під час виконання конкретного завдання.
11. Чи консультуєтесь Ви під час складання конспекту?
- а) так, часто;
 - б) тільки тоді, коли тема є для мене незрозумілою;
 - в) намагаюсь розібратись у всьому сам (сама).
12. Чи вмієте Ви самостійно скласти конспект опрацьованого Вами навчального матеріалу?
- а) так, вмію;
 - б) ні, не вмію;
 - в) вмію частково.
13. Чи конспектуєте Ви матеріал, відведений для самостійного опрацювання?
- а) так, це допомагає мені систематизувати інформацію;
 - б) тільки ті теми, які є складними для усного запам'ятовування;
 - в) ні, цілком покладаюсь на власну пам'ять.
14. Якщо Ви не можете виконати завдання, то які типові причини Ваших помилок і прорахунків?
- а) неухважність;
 - б) переоцінюю власні здібності;
 - в) точно не знаю.
15. Чи часто Ви берете участь у студентських наукових конференціях, семінарах, гуртках?
- а) ні;
 - б) час від часу;
 - в) регулярно.

Інтерпретація результатів тесту

Підраховується загальна кількість набраних балів за шкалою рівня здатності особистості до саморозвитку та самоосвіти, що представлена в табл. 4.6.

Ключ до тесту:

Таблиця 4.6 – Варіанти відповідей і бали до тесту «Рівень здатності до саморозвитку та самоосвіти»

№ запитання	Відповідь		
	а	б	в
1	3	2	1
2	1	2	3
3	2	1	3
4	3	2	1
5	3	1	2
6	3	1	2
7	3	1	2
8	3	1	2
9	1	2	3
10	3	1	2
11	1	2	3
12	3	1	2
13	3	2	1
14	3	2	1
15	1	2	3

Аналіз результатів тесту О. Соя пропонує за сімома рівнями:

- дуже низький – 15-18 балів;
- низький – 19-23 балів;
- нижче середнього – 24-27 балів;
- середній – 28-31 бал;
- вище середнього – 32-36 балів;
- високий – 37-40 балів;
- дуже високий – 41-45 балів.

4.2.5 Діагностика дослідження організованості особистості (автор В. Лівшиць)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Тест «Організована ви людина?» розроблений В. Лівшицем з метою виявити рівень організованості особистості. Організовану людину відрізняє певна система роботи, уміння керувати часом і справами, техніка особистої праці, шанобливе ставлення до часу. Неорганізована людина не планує свою діяльність; вважає, що час безмежний; не прораховує результати своїх дій та вчинків; не проводить аналіз подій, які відбулися; не дотримає свого слова; не виконує роботу вчасно.

Опитувальник «Організована ви людина?» складається з 13 тверджень, є адаптованим під сучасні реалії у зв'язку з переходом від стаціонарних телефонів до мобільних (твердження № 4) [7, С. 239-244].

Інструкція

На кожне питання виберіть тільки один варіант відповіді, який є найбільш прийнятним для Вас.

Анкета

1. Чи є у вас головні цілі в житті, до досягнення яких Ви прагнете?

- а) у мене є такі цілі;
- б) хіба потрібно мати якісь цілі? Адже життя таке мінливе;
- в) у мене є головні цілі, і я підпорядковую своє життя їх досягненню;
- г) цілі у мене є, але моя діяльність мало сприяє їх досягненню.

2. Чи складаєте ви план роботи, справ на тиждень, використовуючи для цього тижневик, блокнот, онлайн календар тощо?

- а) так;

б) ні;

в) не можу сказати ні «так», ні «ні», оскільки намічаю головні справи в голові, а план на поточний день – подумки або на аркуші паперу;

г) пробував складати план, використовуючи для цього тижневик. Але потім зрозумів що це нічого не дає;

д) складати плани – це лише гра дорослих людей в організованість.

3. Вичитуєте ви себе за невиконання наміченого на тиждень, день?

а) вичитую в тих випадках, коли бачу свою провину, лінь або неповоротність?

б) вичитую, незважаючи ні на які суб'єктивні й об'єктивні причини;

в) зараз і так всі сваряться одне з одним, навіщо ще вичитувати самого себе;

г) дотримуюся такого принципу: що вдалося зробити сьогодні – це добре, що не вдалося – виконаю, може бути, іншим разом.

4. Як ви ведете свою телефонну записну книжку з номерами телефонів ділових людей, знайомих, родичів, приятелів?

а) я господар своєму телефону. Як хочу, так і веду записи телефонів, прізвищ, імен. Якщо знадобиться чийсь номер телефону, то обов'язково знайду його;

б) часто змінюю свої записи в телефоні, оскільки часто їх використовую. Намагаюся все систематизувати, але при подальшому користуванні записую телефонні номери з коротким ім'ям;

в) запис в телефоні роблю не повний;

г) використовую запропоновану систему телефону, вношу і додаткові відомості, якщо потрібно (E-mail, місце роботи, посаду, день народження).

5. Вас оточують різні речі, якими ви часто користуєтеся. Які принципи і їх розташування?

а) кожна річ лежить де попало;

б) дотримуюся принципу: кожній речі – своє місце;

в) періодично наводжу порядок в розташуванні речей, предметів; потім кладу їх туди, куди доведеться. Через деякий час повторюю все знову;

г) вважаю, що дане опитування не має ніякого відношення до самоорганізації.

6. Чи можете ви після закінчення дня сказати, де, скільки та з яких причин вам довелося марно втратити час?

а) можу сказати про втрачений час;

б) можу сказати тільки про місце, де було марно втрачено час;

в) якби втрачений час перетворювався в гроші, тоді б я рахував його;

г) завжди добре уявляю, де, скільки й чому було марно втрачено часу;

д) не тільки уявляю, де, скільки й чому було втрачено час, але і знаходжу прийоми скорочення втрат в тих же самих місцях або ситуаціях.

7. Які ваші дії, коли на зборах починається «переливання з пустого в порожнє»?

а) пропоную звернути увагу на суть питання;

б) будь-які збори є поєднанням як «повного», так і «порожнього». В такому чергуванні і проходять збори. І тут нічого не поробиш;

в) занурююся в «небуття»;

г) починаю займатися тими справами, які взяв з собою в розрахунку «на переливання».

8. Припустимо вам належить виступити з доповіддю. Чи будете ви приділяти увагу не тільки змісту доповіді, а і її тривалості?

а) буду приділяти найсерйознішу увагу змісту доповіді. Думаю, що тривалість потрібно визначати приблизно. Якщо доповідь буде цікавою, то завжди дадуть час, щоб закінчити її;

б) приділю в рівній мірі увагу змісту і тривалості доповіді, а також її варіантів залежно від часу.

9. Чи намагаєтеся ви використовувати буквально кожну хвилину для виконання задуманого?

а) намагаюся, але у мене не завжди виходить в силу особистих причин (занепад сил, настрою, тощо);

б) не прагну до цього, тому що вважаю, що не потрібно бути дріб'язковим стосовно часу;

в) навіть прагнути, якщо час все одно не обженеш;

г) намагаюся використовувати кожну хвилину, незважаючи ні на що.

10. Яку систему фіксації доручень, завдань і прохань ви використовуєте?

а) записую в своєму тижневику, що виконати і до якого терміну;

б) фіксую найбільш важливі доручення, прохання, завдання в своєму тижневику. «Дрібниці» намагаюся запам'ятати. Якщо забуваю про «дрібниці», то не вважаю це недоліком;

в) намагаюся запам'ятовувати доручення, завдання, прохання, оскільки це тренує пам'ять. Однак пам'ять часто підводить мене;

г) дотримуюся принципу «зворотної пам'яті»: нехай пам'ятає про доручення та завдання той, хто їх дає. Якщо доручення важливе, то про нього не забудуть і викличуть мене для термінового виконання.

11. Чи пунктуальні ви в ділових зустрічах, приході на збори?

а) приходжу раніше на 5-7 хвилин;

б) приходжу вчасно, до початку зборів;

в) як правило, спізнююся;

г) завжди спізнююся, хоча намагаюся прийти раніше або вчасно;

д) якби було видано науково-популярний посібник «Як не спізнюватися», то я, ймовірно, навчився б не спізнюватися.

12. Яке значення ви надаєте своєчасності виконання завдань, доручень, прохань?

а) вважаю, що своєчасність виконання – це один з важливих показників мого уміння працювати, це свого роду тріумф організованості. Однак мені дещо завжди не вдається виконати вчасно;

б) своєчасність виконання – це звір, який може вкусити саме в ту хвилину, коли завдання виконано. Краще трохи затягнути виконання завдання;

в) краще менше міркувати про своєчасність, а виконувати завдання або доручення – це реальний шанс отримати нове. Старанність завжди своєрідно карається.

13. Припустимо, ви обіцяли щось зробити. Але обставини змінилися таким чином, що виконати обіцяне досить важко. Як ви себе поведете?

а) повідомлю людині про зміну обставин і про неможливість виконати обіцяне;

б) постараюся пояснити, що обставини змінилися і виконати обіцянку важко. Одночасно скажу, що не потрібно втрачати надії на обіцяне;

в) буду намагатися виконати обіцяне. Якщо виконаю – добре, не виконаю – теж не біда, тому що я досить рідко не тримаю своїх обіцянок;

г) нічого не буду повідомляти людині. Виконаю обіцяне обов'язково.

Інтерпретація результатів тесту

Підраховується загальна кількість набраних балів за ключем, представленим в табл. 4.7.

Ключ до тесту:

Таблиця 4.7 – Варіанти відповідей і бали до тесту «Організована ви людина?»

№ запитання	Бали за варіантами відповідей				
	а	б	в	г	д
1	4	0	6	2	-
2	6	0	3	0	0
3	4	6	0	0	-
4	0	0	0	6	-
5	0	6	0	0	-
6	2	1	0	4	6
7	3	0	0	6	-
8	2	6	-	-	-
9	3	0	0	6	-
10	6	3	1	0	-
11	6	6	0	0	0
12	3	0	6	0	-
13	2	0	0	6	-

Отримані результати анкетування автором поділяються на 3 рівні: вищий рівень (72–78 балів); середній (63–71 бал); низький (менше 63 балів).

Вищий рівень організованості особистості: ви організована людина. Єдине, що можна порадити: не зупиняйтеся на досягнутому рівні, розвивайте і далі самоорганізацію. Нехай вам не здається що ви досягли межі. Організованість на відміну від природи дає найбільший ефект тому, хто вважає її ресурси невичерпними.

Середній рівень організованості особистості: ви вважаєте організованість невід'ємною частиною роботи. Це дає вам безперечну перевагу перед людьми, які призивають організованість в разі крайньої необхідності. Але вам слід не відмовлятися від самоорганізації, а поліпшити її.

Низький рівень організованості особистості: ваш спосіб життя, ваше оточення навчили вас бути де в чому організованим. Організованість то виявляється в ваших діях, то зникає. Це ознака відсутності чіткої системи самоорганізації. Існують об'єктивні організаційні закони і принципи. Постарайтеся проаналізувати свої дії, витрати часу, техніку роботи.

4.2.6 Діагностика загальної самоефективності особистості (автори Р. Шварцер, М. Єрусалем в адаптації В. Ромека)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена Р. Шварцером і М. Єрусалемом та адаптована В. Ромеком з метою виявлення рівня самоефективності особистості. Опитувальник складається з 10 тверджень [999]. За соціально-когнітивною теорією А. Бандури самоефективність це віра людини в ефективність власних дій необхідних для досягнення певної мети.

Дана методика не захищена від так званих соціально бажаних відповідей, тому краще використовувати також проєктні методики, які не дають можливості респонденту «прикрасити» результати.

Інструкція

Для кожного твердження виберіть один, найбільш доцільний на Вашу думку варіант: «абсолютно невірно», «швидше за все невірно», «швидше за все вірно», «абсолютно вірно».

Анкета

1. Якщо я як слід постараюся, то завжди знайду рішення навіть складних проблем.
2. Якщо мені що-небудь заважає, то я все ж знаходжу шляхи досягнення своєї мети.
3. Мені досить просто вдається досягти своїх цілей.
4. У несподіваних ситуаціях я завжди знаю, як я повинен себе вести.
5. При непередбачено виникають труднощі я вірю, що зможу з ними впоратися.
6. Якщо я докладу достатньо зусиль, то зможу впоратися з більшістю проблем.
7. Я готовий до будь-яких труднощів, оскільки покладаюся на власні здібності.
8. Якщо переді мною постає якась проблема, то я зазвичай знаходжу кілька варіантів її вирішення.
9. Я можу що-небудь придумати навіть в безвихідних на перший погляд ситуаціях.
10. Я зазвичай здатний тримати ситуацію під контролем.

Інтерпретація результатів тесту

Ключ до тесту:

Підраховується загальна кількість набраних балів за відповідями «абсолютно невірно» – 1 бал, «швидше за все невірно» – 2 бали, «швидше за все вірно» – 3 бали, «абсолютно вірно» – 4 бали.

Результати тесту загальної самооефективності оцінюються за 4 рівнями:

36-40 – високий рівень самооефективності;

30-35 – вище середнього;

25-29 – середній;

0-24 – низький.

Високий рівень самоефективності особистості свідчить про впевнену в собі людину щодо наявності потенційних здібностей і здатну організувати та здійснити власну діяльність, необхідну для досягнення успіху в конкретній меті. Характеризується підвищеним показником продуктивності процесу інтеграції когнітивних, соціальних і поведінкових компонентів з метою здійснення оптимальної стратегії в різноманітних ситуаціях.

Низький рівень самоефективності асоціюється з депресією, занепокоєнням і почуттям безпорадності. У такої особистості часто виявляється низька самооцінка, песимістичні думки про власні досягнення. Людина боїться і уникає тих соціальних ситуацій, з якими, як він вважає, не зуміє впоратися.

4.2.7 Контрольний тест «Проекціювання прямих ліній» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Проекціювання прямої лінії» з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням контрольного тесту студентам пропонується закріпити навчальний матеріал.

Тест створено у веб-сервісі Google Forms.

Форма тесту: комбінована.

Мета тесту: Виявлення рівня вмінь проєкціювання прямих ліній на три площини проєкцій.

Завдання: Дайте відповіді на запитання.

Тест

1. Визначення прямої лінії та її характеристик (вкажіть правильні відповіді):

- простий геометричний об'єкт, що являє собою сукупність точок;
- має початок і кінець;
- через дві точки можна провести тільки одну пряму;

- пряма обмежна;
 - дві прямі можуть перетинатися тільки в одній точці;
 - через одну точку можна провести безліч прямих.
2. Визначте ознаки прямих особливого та загального положення (поставте позначку в потрібну комірку):

№ п/п	Ознаки	прямих		
		рів-ня	проєкцію вальних	загального положення
1	не паралельні і не перпендикулярні жодній з площин проєкцій			
2	перпендикулярні одній з площин проєкцій і паралельні двом іншим			
3	паралельні одній з площин проєкцій			
4	мають натуральну величину на одній площині проєкцій			
5	мають натуральну величину на двох площинах проєкцій			
6	одна проєкція вироджується в точку			
7	жодна з проєкцій не дорівнює натуральній величині прямої в просторі			

3. Ознака приналежності точки прямій?
4. Як можуть бути розташовані прямі в просторі одна відносно одної? Назвіть їх.

Інтерпретація результатів тесту

Після проходження тесту студенти отримують кількість балів за своїми правильними відповідями після перевірки вручну, оскільки є відкриті запитання.

Підраховується загальна кількість набраних балів: 10.

Ключ до тесту:

Запитання	Еталон	Бал																																																
1	<p>Правильні відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - простий геометричний об'єкт, що являє собою сукупність точок; - через дві точки можна провести тільки одну пряму; - пряма безмежна; - дві прямі можуть перетинатися тільки в одній точці; - через одну точку можна провести безліч прямих. 	1																																																
2	<p>Ознаки прямих особливого і загального положення *</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 10%;">рівня</th> <th style="width: 10%;">проєкційованих</th> <th style="width: 10%;">загального положення</th> <th style="width: 10%;">Результат</th> <th style="width: 10%;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>не паралельні і не перпендикулярні жодній з площин проєкцій</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>перпендикулярні одній з площин проєкцій і паралельні двом іншим</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>паралельні одній з площин проєкцій</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>мають Н.В. на одній площині проєкцій</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>мають Н.В. на двох площинах проєкцій</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>одна проєкція вироджується в точку</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>жодна з проєкцій не дорівнює Н.В. прямої в просторі</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>1 / 1</td> <td>✓</td> </tr> </tbody> </table>		рівня	проєкційованих	загального положення	Результат		не паралельні і не перпендикулярні жодній з площин проєкцій	☐	☐	☒	1 / 1	✓	перпендикулярні одній з площин проєкцій і паралельні двом іншим	☐	☒	☐	1 / 1	✓	паралельні одній з площин проєкцій	☒	☐	☐	1 / 1	✓	мають Н.В. на одній площині проєкцій	☒	☐	☐	1 / 1	✓	мають Н.В. на двох площинах проєкцій	☐	☒	☐	1 / 1	✓	одна проєкція вироджується в точку	☐	☒	☐	1 / 1	✓	жодна з проєкцій не дорівнює Н.В. прямої в просторі	☐	☐	☒	1 / 1	✓	7
	рівня	проєкційованих	загального положення	Результат																																														
не паралельні і не перпендикулярні жодній з площин проєкцій	☐	☐	☒	1 / 1	✓																																													
перпендикулярні одній з площин проєкцій і паралельні двом іншим	☐	☒	☐	1 / 1	✓																																													
паралельні одній з площин проєкцій	☒	☐	☐	1 / 1	✓																																													
мають Н.В. на одній площині проєкцій	☒	☐	☐	1 / 1	✓																																													
мають Н.В. на двох площинах проєкцій	☐	☒	☐	1 / 1	✓																																													
одна проєкція вироджується в точку	☐	☒	☐	1 / 1	✓																																													
жодна з проєкцій не дорівнює Н.В. прямої в просторі	☐	☐	☒	1 / 1	✓																																													
3	Проєкції точки лежать на однойменних проєкціях прямої	1																																																
4	Паралельні, перетинні, мимобіжні	1																																																

4.2.8 Контрольний тест «Проекціювання площин» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Проекціювання площин» з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням контрольного тесту студентам пропонується закріпити навчальний матеріал.

Тест створено у веб-сервісі Google Forms.

Форма тесту: комбінована.

Мета тесту: Виявлення рівня вмінь проєкціювання площин на три площини проєкцій.

Завдання: Дайте відповіді на запитання.

Тест

1. Визначення площини та її характеристик (виберіть правильні відповіді):
 - площина рухається за певним законом;
 - площина безмежна;
 - простий геометричний об'єкт, що має тільки довжину і ширину.
2. Як можна задати площину на епюрі?
 - проєкціями трьох точок, що не лежать на одній прямій;
 - проєкціями двох паралельних прямих;
 - проєкціями двох мимобіжних прямих;
 - проєкціями прямої і точки, що лежить поза цією прямою;
 - проєкціями будь-якої плоскої фігури;
 - слідами площини;
 - проєкціями двох перетинних прямих.
3. Точка належить площині, якщо ... (продовжіть визначення)
4. Ознака приналежності прямої площині (виберіть правильні відповіді):
 - пряма проходить через точку, що належать цій площині;
 - пряма проходить через дві точки, що належать цій площині;
 - пряма проходить через точку, що належать цій площині, і паралельна прямій цієї площини.

5. Збиральна властивість площини це ... (продовжіть визначення)
 6. Визначте ознаки площин особливого і загального положення (поставте позначку в потрібну комірку):

№ п/п	Ознаки	ПЛОЩИН		
		рів- ня	проєкцію вальних	загального положення
1	не паралельні і не перпендикулярні жодній з площин проєкцій			
2	перпендикулярні одній з площин проєкцій			
3	паралельні одній з площин проєкцій і перпендикулярні двом іншим			
4	мають натуральну величину на тій площині проєкцій, до якої ця площина (задана плоскою фігурою) паралельна			
5	горизонтальний або фронтальний слід площини розташований перпендикулярно осі ОХ			
6	одна проєкція площини, що задана плоскою фігурою, проєкціюється в пряму лінію			
7	не мають збиральну властивість			

Інтерпретація результатів тесту

Після проходження тесту студенти отримують кількість балів за своїми правильними відповідями після перевірки вручну, оскільки є відкриті запитання.

Підраховується загальна кількість набраних балів: 12.

Ключ до тесту:

Запитання	Еталон	Бал
1	Правильні відповіді: - площа безмежна; - простий геометричний об'єкт, що має тільки довжину і ширину.	1
2	Площину можна задати на епюрі: - проєкціями трьох точок, що не лежать на одній прямій; - проєкціями двох паралельних прямих; - проєкціями прямої і точки, що лежить поза цією прямою; - проєкціями будь-якої плоскої фігури; - слідами площини; - проєкціями двох перетинних прямих.	1
3	Точка належить площині, якщо вона належить прямій цієї площини	1
4	Правильні відповіді: - пряма проходить через дві точки, що належать цій площині; - пряма проходить через точку, що належать цій площині, і паралельна прямій цієї площини.	1
5	Якщо в горизонтально-проєкціовальній площині знаходиться точка, то її горизонтальна проєкція завжди лежить на горизонтальному сліді площини.	1

Запитування	Еталон	Бал																																										
6	<p data-bbox="253 229 609 245">Ознаки площин часткового і загального положення *</p> <table border="1" data-bbox="253 268 882 916"> <thead> <tr> <th data-bbox="253 268 400 304"></th> <th data-bbox="400 268 460 304">рівня</th> <th data-bbox="460 268 583 304">проекційованих</th> <th data-bbox="583 268 673 304">загального положення</th> <th data-bbox="673 268 762 304">Результат</th> <th data-bbox="762 268 882 304"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="253 304 400 411">не паралельні і не перпендикулярні одній з площин проєкцій</td> <td data-bbox="400 304 460 411">☐</td> <td data-bbox="460 304 583 411">☐</td> <td data-bbox="583 304 673 411">☒</td> <td data-bbox="673 304 762 411">1 / 1</td> <td data-bbox="762 304 882 411">✓</td> </tr> <tr> <td data-bbox="253 411 400 475">перпендикулярні одній з площин проєкцій</td> <td data-bbox="400 411 460 475">☐</td> <td data-bbox="460 411 583 475">☒</td> <td data-bbox="583 411 673 475">☐</td> <td data-bbox="673 411 762 475">1 / 1</td> <td data-bbox="762 411 882 475">✓</td> </tr> <tr> <td data-bbox="253 475 400 582">паралельні одній з площин проєкцій і перпендикулярні двом іншим</td> <td data-bbox="400 475 460 582">☒</td> <td data-bbox="460 475 583 582">☐</td> <td data-bbox="583 475 673 582">☐</td> <td data-bbox="673 475 762 582">1 / 1</td> <td data-bbox="762 475 882 582">✓</td> </tr> <tr> <td data-bbox="253 582 400 719">мають Н.В. на тій площині проєкцій до якої ця площина (задана плоскою фігурою) паралельна</td> <td data-bbox="400 582 460 719">☒</td> <td data-bbox="460 582 583 719">☐</td> <td data-bbox="583 582 673 719">☐</td> <td data-bbox="673 582 762 719">1 / 1</td> <td data-bbox="762 582 882 719">✓</td> </tr> <tr> <td data-bbox="253 719 400 842">горизонтальний або фронтальний слід розташований перпендикулярно осі OX</td> <td data-bbox="400 719 460 842">☐</td> <td data-bbox="460 719 583 842">☒</td> <td data-bbox="583 719 673 842">☐</td> <td data-bbox="673 719 762 842">1 / 1</td> <td data-bbox="762 719 882 842">✓</td> </tr> <tr> <td data-bbox="253 842 400 916">одна проєкція площини, що задана плоскою фігурою,</td> <td data-bbox="400 842 460 916">☐</td> <td data-bbox="460 842 583 916">☒</td> <td data-bbox="583 842 673 916">☐</td> <td data-bbox="673 842 762 916">1 / 1</td> <td data-bbox="762 842 882 916">✓</td> </tr> </tbody> </table>		рівня	проекційованих	загального положення	Результат		не паралельні і не перпендикулярні одній з площин проєкцій	☐	☐	☒	1 / 1	✓	перпендикулярні одній з площин проєкцій	☐	☒	☐	1 / 1	✓	паралельні одній з площин проєкцій і перпендикулярні двом іншим	☒	☐	☐	1 / 1	✓	мають Н.В. на тій площині проєкцій до якої ця площина (задана плоскою фігурою) паралельна	☒	☐	☐	1 / 1	✓	горизонтальний або фронтальний слід розташований перпендикулярно осі OX	☐	☒	☐	1 / 1	✓	одна проєкція площини, що задана плоскою фігурою,	☐	☒	☐	1 / 1	✓	7
	рівня	проекційованих	загального положення	Результат																																								
не паралельні і не перпендикулярні одній з площин проєкцій	☐	☐	☒	1 / 1	✓																																							
перпендикулярні одній з площин проєкцій	☐	☒	☐	1 / 1	✓																																							
паралельні одній з площин проєкцій і перпендикулярні двом іншим	☒	☐	☐	1 / 1	✓																																							
мають Н.В. на тій площині проєкцій до якої ця площина (задана плоскою фігурою) паралельна	☒	☐	☐	1 / 1	✓																																							
горизонтальний або фронтальний слід розташований перпендикулярно осі OX	☐	☒	☐	1 / 1	✓																																							
одна проєкція площини, що задана плоскою фігурою,	☐	☒	☐	1 / 1	✓																																							

4.2.9 Контрольний тест «Види, розрізи, перерізи» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на етапі формування знань, умінь та навичок при вивченні теми «Види, розрізи, перерізи» за ГОСТом 2.305-68 з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка». Перед проходженням контрольного тесту студентам пропонується закріпити навчальний матеріал.

Тест створено у веб-сервісі Google Forms.

Форма тесту: закрита.

Мета тесту: Виявлення рівня вмінь побудови видів, розрізів, перерізів при проєкціюванні геометричних образів на три площини проєкцій.

Завдання: Дайте відповіді на запитання.

Тест

1. Який спосіб використовують для побудови креслеників?
 - спосіб прямокутного трикутника;
 - спосіб прямокутного проєкціювання.
2. Як визначити головний вид деталі?
 - предмет треба розміщувати відносно фронтальної площини проєкцій;
 - предмет треба розміщувати відносно фронтальної площини проєкцій так, щоб зображення на ній давало найбільш повне уявлення про форму та розміри предмета;
 - головний вид деталі має найбільше зображення.
3. Вкажіть кількість основних видів за ГОСТом 2.305:
 - 1;
 - 2;
 - 3;
 - 6.
4. Як розміщують основні види деталі на комплексному кресленнику?
 - на вільному місці поля кресленника;
 - в проєкційному зв'язку;
 - в проєкційному зв'язку відносно головного виду деталі.
5. Скільки зображень (видів, розрізів, перерізів) деталі треба розміщувати на кресленнику?
 - 1;
 - 2;
 - 3;
 - 6;
 - креслити якомога менше зображень, але достатню кількість для створення повного уявлення про деталь.
6. Для чого на кресленнику використовують розрізи?

- для виявлення зовнішньої будови предмета;
 - для виявлення внутрішньої будови предмета.
7. Розріз це ... (продовжіть визначення)
- зображення предмета, умовно розрізаного однією або декількома площинами;
 - зображення предмета, умовно розрізаного однією площиною;
 - зображення предмета, умовно розрізаного декількома площинами.
8. Що позначають в розрізі?
- все те, що міститься в січній площині і те, що є поза нею;
 - все те, що міститься в січній площині.
9. Що позначають в перерізі?
- все те, що міститься в січній площині і те, що є поза нею;
 - все те, що міститься в січній площині.
10. Яким може бути переріз? (виберіть правильні відповіді)
- симетричний;
 - винесений;
 - похилий;
 - накладений;
 - несиметричний.
11. Яку умовність застосовують при зображенні симетричних фігур?
- на виді креслять розріз;
 - суміщають вид з розрізом, де межею зображення є вісь симетрії або лінія обриву;
 - розріз креслять на вільному місці поля кресленика.
12. Як штрихують в розрізі метал?
- тонкими суцільними лініями під кутом 45° до рамки кресленика;
 - тонкими суцільними лініями з нахилом.
13. Виберіть назви простих розрізів (виберіть правильні відповіді):
- вертикальні, горизонтальні;
 - вертикальні, горизонтальні, похилі;
 - вертикальні, горизонтальні, похилі, місцеві;
 - східчастий, ламаний;

- вертикальні, горизонтальні, похилі, поздовжній, поперечній;
 - фронтальні, горизонтальні, профільні.
14. Місцевий розріз це ... (продовжіть визначення)
- розріз в окремому, обмеженому місці деталі. Обмежується на виді суцільною хвилястою лінією;
 - розріз на вільному місці поля кресленника. Обмежується на виді суцільною хвилястою лінією.
15. Як зображують на розрізі тонкі стінки та ребра жорсткості?
- не показують на кресленнику;
 - не заштриховують, якщо січна площина розміщена вздовж осі або довжини такого елемента;
 - не заштриховують.

Інтерпретація результатів тесту

Після проходження тесту студенти отримують кількість балів за своїми правильними відповідями після перевірки вручну, оскільки є відкриті запитання.

Підраховується загальна кількість набраних балів: 15.

Ключ до тесту:

Запитання	Еталон	Бал
1	Який спосіб використовують для побудови кресленників? - спосіб прямокутного проєкціювання	1
2	Як визначити головний вид деталі? - предмет треба розміщувати відносно фронтальної площини проєкцій так, щоб зображення на ній давало найбільш повне уявлення про форму та розміри предмета	1
3	Вкажіть кількість основних видів за ГОСТом 2.305: - 6	1
4	Як розміщують основні види деталі на комплексному кресленнику? - в проєкційному зв'язку відносно головного виду деталі	1

Запитання	Еталон	Бал
5	Скільки зображень (видів, розрізів, перерізів) деталі треба розміщувати на кресленнику? - креслити якомога менше зображень, але достатню кількість для створення повного уявлення про деталь	1
6	Для чого на кресленнику використовують розрізи? - для виявлення внутрішньої будови предмета	1
7	Розріз це ... (продовжіть визначення) - зображення предмета, умовно розрізаного однією або декількома площинами	1
8	Що позначають в розрізі? - все те, що міститься в січній площині і те, що є поза нею	1
9	Що позначають в перерізі? - все те, що міститься в січній площині	1
10	Яким може бути переріз? (виберіть правильні відповіді) - симетричний; - винесений; - накладений; - несиметричний	1
11	Яку умовність застосовують при зображенні симетричних фігур? - суміщають вид з розрізом, де межею зображення є вісь симетрії або лінія обриву	1
12	Як штрихують в розрізі метал? - тонкими суцільними лініями під кутом 45 ° до рамки кресленника	1
13	Виберіть назви простих розрізів (виберіть правильні відповіді): - вертикальні, горизонтальні, похилі, поздовжній, поперечний	1
14	Місцевий розріз це ... (продовжіть визначення) - розріз в окремому, обмеженому місці деталі. Обмежується на виді суцільною хвилястою лінією	1
15	Як зображують на розрізі тонкі стінки та ребра жорсткості? - не заштриховують, якщо січна площина розміщена вздовж осі або довжини такого елемента	1

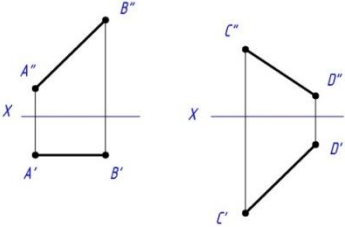
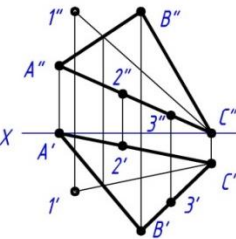
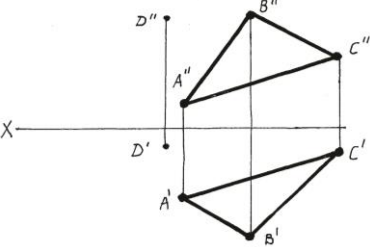
4.2.10 Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно проєкціювання точки, прямої лінії, площини (авторська)

Методичні вказівки: Пропонується проводити як контрольний зріз блоку тем «Методи проєкціювання», «Проекціювання точки», «Проекціювання прямої лінії», «Проекціювання площин» при вивченні дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка».

На бланку представлені завдання для розв'язання та оцінювання в балах.

Мета тесту: Виявлення рівня вмінь проєкціювання геометричних образів (точки, прямої лінії, площини) на три площини проєкцій.

Графічний тест

п/п	Завдання	Оцінювання, бали
1	Визначте місце розташування точок в просторі: А (100,50,30); В (-100,-50,-30); С (200,40,0); D (0,0,25)	12
2	Знайдіть Н.В. прямих АВ і CD <div style="text-align: center;"> </div>	24
3	Які з точок 1-3 належать заданій площині? <div style="text-align: center;"> </div>	24
4	Опустіть перпендикуляр з точки D на площину $\triangle ABC$. <div style="text-align: center;"> </div>	30
5	Графіка і шрифт	10
Всього		100

4.2.11 Діагностика виявлення вмінь студентів стосовно створення кресленника деталі та проєкціювання геометричних образів (авторська)

Методичні вказівки: Пропонується проводити у вигляді підсумкового тесту з дисциплін «Інженерна та комп'ютерна графіка» і «Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка».

На бланку представлені завдання для розв'язання та оцінювання в балах.

Мета тесту: Виявлення рівня вмінь студентів створювати кресленик в масштабі на основі проєкціювання геометричних образів (точки, прямої лінії, площини, поверхні) на три площини проєкцій та ДСТУ.

Графічний тест

Завдання	Оцінювання, бали
<p>1. За двома заданими проекціями побудуйте три види деталі.</p> <p>2. Покажіть необхідні розрізи.</p> <p>3. Раціонально нанесіть розміри.</p>	<p>20</p> <p>20</p> <p>20</p>
<p>4. Назвіть точку, яка належить першому октанту? A (100,50,30) B (-100,-50,-30) C (200,40,0) D (75,0,25)</p>	<p>10</p>
<p>5. Назвіть номер рисунка, де натуральна величина фігури перерізу конуса є еліпс.</p>	<p>10</p>
<p>6. Виберіть правильне оформлення кресленника.</p>	<p>10</p>
Графіка і шрифт	10
Всього	100

5 ДІАГНОСТИКА ОСОБИСТІСНО- РЕФЛЕКСИВНОГО КОМПОНЕНТУ КУЛЬТУРИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Термін рефлексія (від лат. reflexio – обернення назад) подається у філософському енциклопедичному словнику як «самосвідомість і самопізнання, співвідносність елементів мислення і дійсності» [1818, с. 547]. Тому, рефлексивний компонент культури самостійної роботи студента можна представити як стан пізнання свого «Я» та спрямованості особистості на усвідомлення своєї навчально-пізнавальної діяльності, що полягає в самопізнанні свого внутрішнього світу, власного потенціалу, індивідуальних здібностей і можливостей та самосвідомості у навчанні. За визначенням С. Гончаренка вищим проявом самосвідомості людини у навчанні є «успішне застосування знань на практиці, уміння аналізувати явища життя на основі засвоєних теоретичних знань» [2, с. 299].

Формування рефлексивного компонента особистості, базуючись на самопізнанні, самосвідомості, самоаналізі, саморегуляції, самооцінці й самоконтролі, сприяє професійному зростанню та можливості постійно самовдосконалюватися.

Для діагностики рефлексії самостійного навчання пропонуються тести та методики: «Визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії» (автор А. Карпов), «Дослідження вольової саморегуляції» (автори А. Зверьков та Е. Ейдман), «Стиль саморегуляції поведінки» (автор В. Моросанова) (діагностика в п. 4.2.1), «Дослідження організованості особистості» (автор В. Лівшиць) (діагностика в п. 4.2.5), «Творчий потенціал та креативність» (автор Є. Рогов), «Рівень розвитку творчого потенціалу особистості» (автор Є. Рогов), представлені в табл. 5.1.

Таблиця 5.1 – Складові рефлексивного компоненту, когнітивний критерій культури самостійної роботи студентів

Критерій	Показники	Методики
Оцінювальний (діяльність самоаналізу)	Індивідуальна рефлексія	Діагностика визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії (автор А. Карпов)
	Наполегливість у досягненні мети, впевненість в своїх силах, самоконтроль	Діагностика дослідження вольової саморегуляції (автори А. Зверьков та Е. Ейдман)
	Програмування своїх дій і поведінки. Гнучкість (пластичність регуляторних процесів)	Діагностика стилю саморегуляції поведінки (автор В. Моросанова)
	Самоорганізація досягнення поставленої мети	Діагностика дослідження організованості особистості (автор В. Лівшиць)
	Рівень особистої креативності: - впевненість в собі; - допитливість; - прагнення проявляти креативність; - здатність зосереджуватися на справі	Діагностика творчого потенціалу та креативності (автор Є. Рогов)
	Рівень розвитку творчого потенціалу: - прагнення до творчої роботи; - прагнення до професіоналізму; - творча цілеспрямованість	Діагностика рівня розвитку творчого потенціалу особистості (автор Є. Рогов)

5.1 Діагностика визначення рівня розвитку індивідуальної рефлексії (автор А. Карпов)

Методичні вказівки: Бажано проводити на констатувальному та формувальному етапах педагогічного експерименту.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена психологом А. Карповим з метою виявлення рівня розвитку індивідуальної рефлексії студента. Текст опитувальника складається з 27 тверджень [5].

Інструкція

У тесті пропонується семибальна шкала самооцінки індивідуальної рефлексії, тобто від 1 до 7:

- 1 – абсолютно невірно;
- 2 – невірно;
- 3 – швидше невірно;
- 4 – не знаю;
- 5 – швидше вірно;
- 6 – вірно;
- 7 – цілком вірно.

Не замислюйтеся довго над відповідями. Пам'ятаєте, що правильних або неправильних відповідей тут бути не може.

Анкета

1. Прочитавши хорошу книгу, я завжди потім довго думаю про неї; хочу її з ким-небудь обговорити.
2. Коли мене раптом несподівано про щось запитують, я можу відповісти перше, що спало на думку.
3. Перш ніж зателефонувати у справах, я зазвичай подумки планую майбутню розмову.
4. Вчинивши неправильно, я довго потім не можу відволіктися від думок про свій вчинок.

5. Коли я розмірковую над чимось або розмовляю з іншою людиною, мені буває цікаво раптом пригадати, що послужило початком ланцюжка думок.
6. Приступаючи до важкого завдання, я прагну не думати про майбутні труднощі.
7. Головне для мене – уявити кінцеву мету своєї діяльності, а деталі мають другорядне значення.
8. Буває, що я не можу зрозуміти, чому хтось невдоволений мною.
9. Я часто ставлю себе на місце іншої людини.
10. Для мене важливо в деталях уявити хід виконання майбутньої роботи.
11. Мені було б важко написати серйозний лист, якби я заздалегідь не склав план.
12. Я вважаю, що краще діяти, а не розмірковувати над причинами своїх невдач.
13. Я досить легко ухвалюю рішення щодо дорогої покупки.
14. Як правило, щось задумавши, я прокручую в голові свої задуми, уточнюючи деталі, розглядаючи всі варіанти.
15. Я турбуюся про своє майбутнє.
16. Вважаю, що в багатьох ситуаціях слід діяти швидко, керуючись першим рішенням, яке спало на думку.
17. Інколи я ухвалюю необдумані рішення.
18. Закінчивши розмову, я інколи продовжую вести її подумки, наводячи все нові й нові аргументи на захист своєї точки зору.
19. У разі виникнення конфліктної ситуації я, розмірковуючи над тим, хто в ній винен, насамперед починаю з себе.
20. Перш ніж прийняти рішення, я завжди намагаюся все ретельно обдумати й зважити.
21. У мене інколи виникають конфлікти через те, що я не можу передбачити, якої поведінки чекають від мене оточуючі.
22. Буває, що, обмірковуючи розмову з іншою людиною, я подумки веду з нею діалог.
23. Я прагну не замислюватися над тим, які думки й відчуття викликають в інших людях мої слова та вчинки.
24. Перш ніж зробити зауваження іншій людині, я обов'язково подумаю, як це краще зробити, щоб її не образити.

25.Вирішуючи важке завдання, я розмірковую над ним навіть тоді, коли займаюся іншими справами.

26.Якщо я з кимось сварюся, то в більшості випадків не вважаю себе винним.

27.Рідко буває так, що я шкодую про сказане.

Інтерпретація результатів тесту

З 27 тверджень 15 є прямими, інші 12 – зворотними.

Ключ до тесту:

1. Для отримання підсумкового балу підсумовуються бали в прямих твердженнях – 1; 3; 4; 5; 9; 10; 11; 14; 15; 18; 19; 20; 22; 24; 25.

2. До отриманого результату необхідно підсумувати бали за зворотними твердженнями – 2; 6; 7; 8; 12; 13; 16; 17; 21; 23; 26;

27. Сума балів за цими питаннями розраховується таким чином: поставлений бал «перевертається» і сума вираховується з отриманих значень (табл. 5.2).

Таблиця 5.2 – Інверсія шкали відповідей

Поставлений бал студентом	7	6	5	4	3	2	1
Бал, отриманий в результаті інверсії	1	2	3	4	5	6	7

3. Отримані сумарні бали прямих та зворотних тверджень пропонуються автором перевести в нормалізовані показники – стени за табл. 5.3.

При інтерпретації результатів пропонується виходити з диференціації індивідів на три основні категорії. Результати методики, рівні або більше, ніж 7 стенив, свідчать про *високорозвинену рефлексивність*. Результати в діапазоні від 4 до 7 стенив – індикатори *середнього рівня рефлексивності*. Показники менші 4-х стенив – свідчення *низького рівня розвитку рефлексивності*.

Таблиця 5.3 – Перевід тестових балів у стени

Стени	Тестові бали
0	80 і нижче
1	81-100
2	101-107
3	108-113
4	114-122
5	123-130
6	131-139
7	140-147
8	148-156
9	157-171
10	172 і вище

Всі пункти опитувальника Н. Зіміною пропонуються згрупувати у чотири групи [1212]:

1) ретроспективна рефлексія діяльності (твердження 1,4,5,12,17,18,25,27);

2) рефлексія актуальної діяльності (твердження 2,3,13,14,16,17,18,26);

3) рефлексія майбутньої діяльності (твердження 3,6,7,10,11,14,15,20);

4) рефлексія спілкування і взаємодії з іншими людьми (твердження 8,9,19,21,22,23,24,26).

Ретроспективна рефлексія проявляється в схильності до аналізу вже виконаних в минулому діяльності та подій. В цьому випадку предмети рефлексії це передумови, мотиви та причини минулого; зміст минулої поведінки; результативні параметри і помилки. Дана рефлексія виражається в тому, як часто і наскільки довго суб'єкт аналізує і оцінює події, що відбулися, чи схильний він взагалі аналізувати минуле і себе в ньому.

Ситуативна рефлексія забезпечує безпосередній самоконтроль поведінки людини в актуальній ситуації; осмислення її елементів; аналіз того, що відбувається; здатність суб'єкта до співвідношення своїх дій з ситуацією і їх координації відповідно до умов, що змінюються, і власним станом. Поведінковими проявами і характеристиками цього виду рефлексії є, зокрема, час обмірковування суб'єктом своєї

поточної діяльності; те, наскільки часто він вдається до аналізу того, що відбувається; ступінь розгорнення процесів прийняття рішення; схильність до самоаналізу в конкретних життєвих ситуаціях.

Перспективна рефлексія співвідноситься з функцією аналізу майбутньої діяльності, поведінки; плануванням як таким; прогнозуванням можливих фіналів і ін. Її основні поведінкові характеристики: ретельність планування деталей своєї поведінки, частота звернення до майбутніх подій, орієнтація на майбутнє.

Отримані результати анкетування О. Пшеничною пропонуються поділити за шкалою індивідуальної рефлексії на 4 рівні: 27–80 балів – елементарний рівень; 81–122 – репродуктивний; 123–147 – продуктивний; 148–189 – творчий [1313, с. 119-120].

Елементарний рівень свідчить про повну відсутність у досліджуваних рефлексії минулого досвіду. Вони володіють винятковою здатністю ускладнювати собі життя, їх рішеннями незадоволені оточуючі, але це їх не турбує.

Репродуктивний рівень притаманний студентам, для яких минулі помилки є пересторогою перед здійсненням нових. Така обережність є результатом минулих життєвих помилок, але не завжди гарантує подальший життєвий успіх. На цьому рівні особистості властива насамперед ретроспективна рефлексія, що дуже часто приводить до самокритики. Але, те що вважається помилкою, здійсненою в минулому, може просто сигналізувати про внутрішній розвиток. Для виправлення ситуації необхідно краще обмірковувати свої рішення, аналізувати помилки й знаходити хороших порадників у складних життєвих ситуаціях.

Продуктивний рівень свідчить про активізацію досліджуваних як суб'єктів діяльності. У них сформовані уміння виділяти, аналізувати й співвідносити з ситуацією особисті дії. Такий рівень рефлексивності сприяє виробленню більш адекватних знань про світ, побудові нових особистих образів у результаті спілкування з іншими й активної діяльності.

Творчий рівень діагностується в студентів, яким притаманний аналіз здійсненого й рух уперед. Тобто, крім ретроспективної

рефлексії й аналізу власної сьогоденної діяльності вони досягли перспективної рефлексії. Це дозволяє їм планувати й прогнозувати результати майбутньої активності. Найближчим часом їм не загрожує небезпека зробити життєву помилку, вони відчувають себе творцями власного життя.

5.2 Діагностика дослідження вольової саморегуляції (автори А. Зверьков та Е. Ейдман)

Методичні вказівки: Бажано проводити на констатувальному та формуальному етапах педагогічного експерименту.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена А. Зверьковим та Е. Ейдманом з метою виявлення рівня володіння власною поведінкою у різних ситуаціях, здатності свідомо управляти своїми діями, станами та спонуканнями. Тест-опитувальник складається з 30 тверджень, з них 6 маскувальних [1717]. Рівень розвитку вольової саморегуляції охарактеризований авторами за такими властивостями характеру як наполегливість і самоконтроль.

Інструкція

Уважно прочитайте кожне твердження і вирішіть, правильне чи неправильне дане твердження стосовно Вас. Якщо правильне, то надайте відповідь «так», а якщо неправильне – «ні».

Анкета

1. Якщо не виходить справа (завдання), у мене нерідко з'являється бажання залишити її.
2. Я не відмовляюся від своїх планів і справ, навіть якщо доводиться вибирати між ними та приємною компанією.
3. Мені неважко стримати спалах гніву, якщо це необхідно.
4. Зазвичай я зберігаю спокій в очікуванні товариша, який запізнюється.
5. Мене важко відволікти від розпочатої роботи.
6. Мене сильно вибиває з колії фізичний біль.
7. Я завжди намагаюсь вислухати співрозмовника, не перебиваючи, навіть якщо не терпиться йому заперечити.

8. Я завжди наполягаю на своєму.
9. Якщо потрібно, я можу не спати всю ніч (наприклад, робота, чергування) і весь наступний день бути в «хорошій формі».
10. Мої плани дуже часто перекреслюються зовнішніми обставинами.
11. Я вважаю себе терплячою людиною.
12. Мені не просто примусити себе холоднокровно спостерігати за видовищем, яке хвилює.
13. Мені рідко вдається змусити себе продовжувати роботу після серії невдач.
14. Якщо я ставлюсь до когось погано, мені важко приховати свою неприязнь до нього.
15. Якщо це необхідно, я можу зайнятися своєю справою в незручній і невідповідній обстановці.
16. Сильно ускладнює роботу усвідомлення того, що її необхідно обов'язково зробити до певного терміну.
17. Вважаю себе рішучою людиною.
18. З фізичною втомою я справляюся легше, ніж інші.
19. Краще почекати ліфт, який щойно поїхав, ніж підніматися сходами.
20. Зіпсувати настрій мені не так просто.
21. Іноді якась дрібниця охоплює мої думки, не дає спокою, і я ніяк не можу від неї звільнитися.
22. Мені важче зосередитись на завданні або роботі, ніж іншим.
23. Переспорити мене важко.
24. Я завжди прагну закінчити розпочату справу до кінця.
25. Мене легко відволікти від справ.
26. Я іноді помічаю, що намагаюся домогтися свого всупереч об'єктивним обставинам.
27. Люди часом заздять моєму терпінню і скрупульозності.
28. Мені важко зберегти спокій у стресовій ситуації.
29. Я помічаю, що під час монотонної роботи несвідомо починаю змінювати спосіб дії, навіть якщо це призводить до погіршення результатів.
30. Мене, зазвичай, сильно дратує, коли переді мною зачиняються дверцята транспорту або ліфта, який від'їжджає.

При проведенні експерименту на думку В. Чудакової текст опитувальника «Дослідження вольової саморегуляції» слід подавати «в оригіналі – російською мовою, оскільки саме такий варіант пройшов валідацію і перевірку надійності, тому переклад тексту опитувальника на іншу мову призведе до спотворення результатів дослідження» [191919, с. 42].

Текст опитувальника «Дослідження вольової саморегуляції» подається в оригіналі – російською мовою.

1. Если что-то не клеится, у меня нередко появляется желание бросить это дело.
2. Я не отказываюсь от своих планов и дел, даже если приходится выбирать между ними и приятной компанией.
3. При необходимости мне нетрудно сдержать вспышку гнева.
4. Обычно я сохраняю спокойствие в ожидании опаздывающего к назначенному времени приятеля.
5. Меня трудно отвлечь от начатой работы.
6. Меня сильно выбивает из колеи физическая боль.
7. Я всегда стараюсь выслушать собеседника, не перебивая, даже если не терпится ему возразить.
8. Я всегда «гну» свою линию.
9. Если надо, я могу не спать ночь напролет (например, работа, дежурство) и весь следующий день быть в «хорошей форме».
10. Мои планы слишком часто перечеркиваются внешними обстоятельствами.
11. Я считаю себя терпеливым человеком.
12. Не так-то просто мне заставить себя хладнокровно наблюдать волнующее зрелище.
13. Мне редко удается заставить себя продолжать работу после серии обидных неудач.
14. Если я отношусь к кому-то плохо, мне трудно скрывать свою неприязнь к нему.
15. При необходимости я могу заниматься своим делом в неудобной и неподходящей обстановке.
16. Мне сильно осложняет работу сознание того, что ее необходимо во что бы то ни стало сделать к определенному сроку.
17. Считаю себя решительным человеком.
18. С физической усталостью я справляюсь легче, чем другие.

19. Лучше подождать только что ушедший лифт, чем подниматься по лестнице.
20. Испортить мне настроение не так-то просто.
21. Иногда какой-то пустяк овладевает моими мыслями, не дает покоя, и я никак не могу от него отделаться.
22. Мне труднее сосредоточиться на задании или работе, чем другим.
23. Переспорить меня трудно.
24. Я всегда стремлюсь довести начатое дело до конца.
25. Меня легко отвлечь от дел.
26. Я замечаю иногда, что пытаюсь добиться своего наперекор объективным обстоятельствам.
27. Люди порой завидуют моему терпению и дотошности.
28. Мне трудно сохранить спокойствие в стрессовой ситуации.
29. Я замечаю, что во время монотонной работы невольно начинаю изменять способ действия, даже если это порой приводит к ухудшению результатов.
30. Меня обычно сильно раздражает, когда «перед носом» захлопываются двери уходящего транспорта или лифта.

Мета обробки результатів – визначення величин індексів вольової саморегуляції за пунктами загальної шкали (BC) й індексів за субшкалами «наполегливість» (H), «самоконтроль» (C) і «соціальної бажаності» (CB).

Кожен індекс – це сума балів, отримана при підрахунку збігів відповідей досліджуваного з ключем загальної шкали або субшкали, представлених в табл. 5.4.

В опитувальнику шість маскувальних тверджень, тому загальний сумарний бал за шкалою «BC» має перебувати у діапазоні від 0 до 24, за субшкалою «H» – від 0 до 16, за субшкалою «C» – від 0 до 13 і за субшкалою «CB» – від 0 до 6.

Рівні вольової саморегуляції визначаються у зіставленні з середніми значеннями кожної шкали. Якщо вони становлять більшу половину максимально можливої суми збігів, то цей показник відображає високий рівень розвитку загальної саморегуляції, наполегливості або самоконтролю. Для шкали

«BC» ця величина дорівнює 12, для шкали «Н» – 8, для шкали «С» – 6.

Таблиця 5.4 – Ключ до тесту «Дослідження вольової саморегуляції»

Шкали та субшкали вольової саморегуляції	Сумарний бал	Ключ
Загальний індекс вольового самоконтролю (BC)	24	1-, 2+, 3+, 4+, 5+, 6-, 7+, 9+, 10-, 11+, 13-, 14-, 16-, 17+, 18+, 20+, 21-, 22-, 24+, 25-, 27+, 28-, 29-, 30-
«Наполегливість» (Н)	16	1-, 2+, 5+, 6-, 9+, 10-, 11+, 13-, 16-, 17+, 18+, 20+, 22-, 24+, 25-, 27+
«Самовладання» (С)	13	3+, 4+, 5+, 7+, 13-, 14-, 16-, 21-, 24+, 27-, 28-, 29-, 30-
«Соціальної бажаності» (СБ)	6	8, 12, 15, 19, 23, 26 (маскувальні твердження)

Високий бал за шкалою «BC» притаманний особам емоційно зрілим, активним, незалежним, самостійним. Для них характерний спокій, впевненість у собі, стійкість намірів, реалістичність поглядів, розвинене почуття власного обов'язку. Як правило, вони добре рефлексують особисті мотиви, планомірно реалізують наміри, вміють розподіляти зусилля і здатні контролювати свої вчинки; їм властива виражена соціально-позитивна спрямованість. Іноді можливе зростання внутрішньої напруженості, пов'язаної із прагненням проконтролювати кожен нюанс власної поведінки і тривогою з приводу її спонтанності.

Низький бал за шкалою «BC» спостерігається у людей чуттєвих, емоційно нестійких, ранимих, невпевнених у собі. Рефлексивність у них невисока, а загальний фон активності, як правило, знижений, їм властива імпульсивність і нестійкість намірів. Це може бути пов'язано як із незрілістю, так і з вираженою витонченістю натури, яка не підкріплена здатністю до рефлексії і самоконтролю.

Соціальна бажаність високих показників за шкалою «СБ» неоднозначна. Високі рівні розвитку вольової саморегуляції можуть бути пов'язані з проблемами в організації

життєдіяльності та відносинах із людьми. Часто вони відображають появу дезадаптивних рис і форм поведінки. *Низькі рівні* настирливості та самоконтролю у багатьох випадках виконують компенсаторні функції, проте також свідчать про порушення у розвитку властивостей особистості, її уміння будувати свої відносини з іншими людьми й адекватно реагувати на різноманітні ситуації.

Субшкала «наполегливість» характеризує силу намірів людини прагнення до завершення розпочатої справи. *Високий бал* за результатами тестування субшкали «Н» характеризує діяльну та працездатну людину, яка активно прагне виконати заплановане, перепони на шляху до мети їх мобілізують. Таким людям притаманні повага до соціальних норм, прагнення повністю підпорядкувати їм власну поведінку. У крайньому разі можлива втрата гнучкості поведінки, поява маніакальних тенденцій. *Низькі значення* за цією субшкалою свідчать про підвищену лабільність, невпевненість, імпульсивність, які можуть призводити до непослідовності і навіть хаотичної поведінки. Знижений фон активності і працездатності, як правило, компенсується у таких осіб підвищеною чутливістю, гнучкістю, винахідливістю, а також тенденцією до вільної трактовки соціальних норм.

Субшкала «самоконтроль» відображає рівень вільного контролю емоційних реакцій і станів. *Високий бал* за субшкалою «С» набирають люди емоційно стійкі, які добре володіють собою у різних ситуаціях. Внутрішній спокій та впевненість у собі, що їм притаманний, звільняють від страху перед невідомим, підвищують готовність до сприйняття нового, неочікуваного і, як правило, поєднуються зі свободою вчинків, тенденцій до новаторства і радикалізму. Прагнення до постійного самоконтролю, надмірне свідоме обмеження спонтанності може призвести до підвищення внутрішньої напруженості, переваги постійного занепокоєння і втоми. *На низькому рівні* цієї субшкали – спонтанність й імпульсивність, поєднані з образливістю і наданням переваги традиційним поглядам,

відгороджують людину від інтенсивних переживань та внутрішніх конфліктів, сприяють незворушному фону настрою.

З метою порівняння результатів дослідження даної методики з іншими оцінювальними параметрами та критеріями дослідження психологічної готовності студентів до інноваційної діяльності В. Чудакова запропонувала перевести первинні оцінки дослідження у бал «алгоритму дослідження готовності до інноваційної діяльності» (АДГІД). Отримані результати дослідження за шкалами та субшкалами вольового самоконтролю поділяються на 5 рівнів: вкрай високий, високий, середній, низький, вкрай низький [191919, с. 45] і представлені в табл. 5.5.

Таблиця 5.5 – Критерії шкали оцінок дослідження вольової саморегуляції та бал АДГІД

Вольова саморегуляція	Наполегливість	Самовладання	Рівень АДГІД	Бал АДГІД
1-5	1-3	1-2	Вкрай низький	1
6-10	4-7	3-6	Низький	2
11-14	8-11	7-8	Середній	3
15-19	12-13	9-11	Високий	4
20-24	14-16	12-13	Вкрай високий	5

5.3 Діагностика творчого потенціалу та креативності (автор Є. Рогов)

Методичні вказівки: Бажано проводити на констатувальному та формуальному етапах педагогічного експерименту.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена Є. Роговим з метою оцінити рівень особистого творчого потенціалу та креативності, складовими показниками якого є: впевненість в собі, допитливість, прагнення проявляти креативність, цілеспрямованість до визнання досягнень творчої діяльності собою та суспільством, самоаналіз й самооцінка результатів професійної діяльності. Опитувальник «Оцініть свій творчий потенціал» складається з 18 тверджень [151515, с. 60-62].

Інструкція

У тесті необхідно позначити найбільш прийнятні для Вас варіанти відповідей.

Анкета

1. Чи вважаєте Ви, що навколишній світ можна покращити?
 - а) так;
 - б) ні;
 - в) так, але тільки у деяких випадках.
2. Чи думаєте Ви, що самі зможете брати участь у значних змінах навколишнього світу?
 - а) так, у більшості випадків;
 - б) ні;
 - в) так, у деяких випадках.
3. Чи вважаєте Ви, що деякі з ваших ідей принесуть значний прогрес у тій сфері діяльності, яку Ви виберете?
 - а) так;
 - б) звідки у мене можуть бути такі ідеї?
 - в) можливо, мої ідеї принесуть не надто значний прогрес, але деякий успіх можливий.
4. Чи вважаєте Ви, що в майбутньому будете грати настільки важливу роль, що зможете у навколишньому світі щось принципово змінити?
 - а) так, напевно;
 - б) дуже малоймовірно;
 - в) може бути.
5. Коли Ви вирішуйте щось зробити, чи впевнені в тому, що справа вийде?
 - а) звичайно;
 - б) часто охоплюють сумніви;
 - в) частіше впевнений, ніж невпевнений.
6. Чи виникає у Вас бажання зайнятися справою, у якій Ви на даний момент некомпетентні та абсолютно її не знаєте?
 - а) так, невідоме мене приваблює;
 - б) ні;
 - в) все залежить від самої справи й обставин.

7. Якщо ви займаєтеся незнайомою справою, чи буде у вас бажання домогтися досконалості?

- а) так;
- б) що вийде, те й добре;
- в) якщо це не дуже важко, то так.

8. Якщо справа, яку Ви не знаєте, Вам подобається, чи хочете Ви дізнатись про неї усе?

- а) так;
- б) ні, треба вчитися найбільш важливому;
- в) ні, я тільки задовольню свою цікавість.

9. Коли Ви зазнаєте невдачі, то:

- а) якийсь час наполягаєте, навіть всупереч здоровому глузду;
- б) відразу махнете рукою на справу, як тільки зрозумієте її нереальність;
- в) продовжуєте робити свою справу, поки здоровий глузд не покаже непереборність перешкод.

10. Професію потрібно обирати, виходячи з:

- а) своїх можливостей і перспектив для себе;
- б) стабільності, значимості, потрібності професії;
- в) престижу й переваг, які вона забезпечить.

11. Подорожуючи, чи могли б Ви легко орієнтуватися на маршруті, по якому вже пройшли?

- а) так;
- б) ні;
- в) якщо місце сподобалося й запам'яталося, то так.

12. Чи можете Ви згадати відразу ж після бесіди все, про що говорилось?

- а) так;
- б) ні;
- в) згадаю все, що мені цікаво.

13. Коли Ви чуєте слово незнайомою мовою, чи можете ви повторити його по складах без помилок, навіть не знаючи його значення?

- а) так;
- б) ні;
- в) повторю, але не зовсім правильно.

14. У вільний час Ви волієте:

- а) залишатися наодинці, поміркувати;

- б) перебувати в компанії;
 - в) мені байдуже, чи буду я один або в компанії.
15. Ви займаєтеся якоюсь справою. І вирішуєте припинити її тільки коли:
- а) справа закінчена і, як вам здається, виконана відмінно;
 - б) ви більш-менш задоволені зробленим;
 - в) справа здається зробленою, хоча можна зробити краще. Але навіщо?
16. Коли Ви на самоті, Ви:
- а) любите мріяти про якісь речі, можливо, й абстрактних;
 - б) за всяку ціну намагаєтеся знайти собі конкретне заняття;
 - в) іноді любите помріяти, але про речі, які пов'язані з вашими справами.
17. Коли якась ідея захоплює Вас, то Ви станете думати про неї:
- а) незалежно від того, де й з ким Ви перебуваєте;
 - б) тільки наодинці;
 - в) тільки там, де є тиша.
18. Коли Ви відстоюєте якусь ідею, Ви:
- а) можете відмовитися від неї, якщо аргументи опонентів здадуться вам переконливими;
 - б) залишитеся при своїй думці, які б аргументи не висувалися;
 - в) зміните свою думку, якщо опір виявиться занадто сильним.

Інтерпретація результатів тесту

Ключ до тесту:

Бали нараховуються за відповідь «а» 3 бали, «б» – 1 бал, «в» – 2 бали.

Підраховується загальна кількість набраних балів.

Питання 1, 6, 7, 8 визначають межі особистої допитливості; питання 2, 3, 4, 5 – віру в себе; питання 9 і 15 – постійність; питання 10 – амбіційність; питання 11 – зорову пам'ять; питання 12 і 13 – слухову пам'ять; питання 14 – прагнення бути незалежним; питання 16 і 17 – здатність абстрагуватися; питання 18 – здатність зосереджуватися. Ці здібності складатимуть основні якості творчого потенціалу.

Отримані результати анкетування автором пропонуються поділити на 3 рівні: 48 і більше балів, 18 – 47 балів, 17 балів і менше.

48 і більше балів – у вас закладено значний творчий потенціал, що надає вам багатий вибір творчих можливостей. Якщо Ви на ділі зможете застосувати ваші здібності, то вам доступні найрізноманітніші форми творчості.

18 – 47 балів – у вас є якості, які дозволяють вам творити, але є й бар'єри. Найнебезпечніший бар'єр – страх, особливо для людей, орієнтованих на обов'язковий успіх. Острах невдачі сковає уяву, що є основою творчості. Страх може бути й соціальним, страхом суспільного осуду. Будь-яка нова ідея проходить через етап несподіванки, подиву, невизнання, осуду навколишніми. Острах осуду за нове та незвичне для інших, а також здивовані погляди, сковають творчу активність, знищують творчу особистість [1515].

5.4 Діагностика рівня розвитку творчого потенціалу особистості (автор Є. Рогов)

Методичні вказівки: Бажано проводити на констатувальному та формувальному етапах педагогічного експерименту.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Методика розроблена Є. Роговим з метою виявлення рівня розвитку творчого потенціалу: прагнення до творчої роботи та професіоналізму, творчої цілеспрямованості, міри визнання заслуг колегами. Опитувальник складається з 18 тверджень [151515, с. 63-64].

Інструкція

У тесті пропонується дев'ятибальна шкала самооцінки особистісних якостей або частоти їх прояву, які і характеризують рівень розвитку творчого потенціалу особистості (від 1 до 9). Однак слід пам'ятати, що всі оцінки відносні. При самооцінці подумки уявіть собі вищий рівень (дев'ять балів) розвитку відповідної якості і нижчий рівень (один бал) та знайдіть собі місце на дев'ятибальною шкалою.

Анкета

1. Як часто розпочату вами справу вдається довести до логічного кінця?
2. Якщо всіх людей подумки розділити на логіків і евристиків, тобто генераторів ідей, то в якій мірі ви є генератором ідей?
3. В якій мірі ви відносите себе до людей рішучих?
4. В якій мірі ваш кінцевий «продукт», ваш твір найчастіше відрізняється від початкового проекту, задуму?
5. Наскільки ви здатні виявляти вимогливість і наполегливість, щоб люди, які обіцяли вам щось, виконали б свою обіцянку?
6. Як часто вам доводиться виступати з критичними судженнями на адресу кого-небудь?
7. Як часто вирішення виникаючих у вас проблем залежить від вашої енергії та наполегливості?
8. Який відсоток людей в вашому колективі найчастіше підтримують вас, ваші ініціативи та пропозиції?
9. Як часто у вас буває оптимістичний і веселий настрій?
10. Якщо всі проблеми, які доводилося вам вирішувати за останній рік, умовно розділити на теоретичні і практичні, то яка серед них питома вага практичних проблем?
11. Як часто вам доводилося відстоювати свої принципи, переконання?
12. В якій мірі ваша товарицькість, комунікабельність сприяє вирішенню життєво важливих для вас проблем?
13. Як часто у вас виникають ситуації, коли головну відповідальність за вирішення найбільш складних проблем і справ в колективі вам доводиться брати на себе?
14. Як часто і в якій мірі ваші ідеї, проекти вдається втілити в життя?
15. Як часто вам вдається, проявивши винахідливість і навіть підприємливість, хоч в чомусь випередити своїх суперників по роботі чи навчанні?
16. Як багато людей серед ваших друзів і близьких, які вважають вас людиною вихованою і інтелігентною?

17. Як часто вам у вашому житті доводилося робити щось таке, що було сприйнято навіть вашими друзями як несподіванку, як принципово нову справу?

18. Як часто вам доводилося докорінно реформувати своє життя або знаходити принципово нові підходи у вирішенні старих проблем?

Інтерпретація результатів тесту

Ключ до тесту:

Рівень творчого потенціалу визначається на основі сумарного числа набраних балів, представленого в таблиці 5.6.

Таблиця 5.6 – Розподіл сумарного числа балів

Сумарна кількість балів	Рівень творчого потенціалу особистості
18-39	Дуже низький
40-54	Низький
55-69	Нижче середнього
70-84	Трохи нижче середнього
85-99	Середній
100-114	Трохи вище середнього
115-129	Вище середнього
130-142	Високий
143-162	Дуже високий

6 НАВЧАЛЬНІ БАР'ЄРИ ЗДІЙСНЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ

Авторський тест «Чинники, які заважають здійснювати самостійну навчальну роботу» дає змогу виявити причини труднощів самостійної роботи студентів.

Даний опитувальник пропонується проводити як на констатувальному етапі педагогічного діагностування, так і на формульовальному етапі для повного аналізу дослідження.

Тест «Чинники, які заважають здійснювати самостійну навчальну роботу» (авторський)

Методичні вказівки: Бажано проводити на констатувальному та формульовальному етапах педагогічного експерименту.

Форма тесту: закрита.

Опис методики: Анкета складена з метою виявлення причин, що заважають студентам здійснювати самостійну навчальну роботу (аудиторну та позааудиторну) для надання своєчасної допомоги студентові на адаптаційному періоді. Складається з 17 запитань.

Інструкція

Надайте відповідь на запитання. Відповідь, яка першою спала Вам на думку, як правило, і є найбільш точною.

Анкета

1. Невпевненість у своїх силах.
2. Страх перед новим і невідомим.
3. Невпевненість у правильності вибору майбутньої професії.
4. Паніка у зв'язку з великим об'ємом і складністю навчальної інформації.
5. Невміння опрацьовування та фіксування інформації.
6. Важко знайти необхідну інформацію.
7. Невміння планувати навчальну роботу, а саме (виберіть одну або декілька відповідей):

- розподіляти час для навчання та відпочинку;
 - правильно розставляти пріоритети;
 - визначати потрібний обсяг матеріалу для опрацювання;
 - відсутність плану на день.
8. Нерозуміння мети виконання певного завдання.
 9. Звичка братися одразу за кілька справ.
 10. Відсутність відчуття часу.
 11. Відволікання на інші справи (виберіть одну або декілька відповідей):
 - беззмістовні телефонні розмови;
 - соціальні мережі, комп'ютерні ігри, чати;
 - розваги з друзями.
 12. Втомлюваність, нестача сил.
 13. Відсутність інтернету, інформаційних ресурсів.
 14. Відсутність електронного пристрою (комп'ютера, ноутбука, смартфона).
 15. Недостатність методичного керівництва від викладача.
 16. Відсутність або низький рівень самоконтролю за рівнем знань і вмінь.
 17. Відсутність контролю за самостійною роботою студента з боку викладачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бадмаева, Н. Ц.** Влияние мотивационного фактора на развитие умственных способностей: Монография [Текст] / Н. Ц. Бадмаева. – Улан-Удэ : Издательство ВСГУТУ, 2004. – 280 с.
2. **Гончаренко, С. У.** Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко ; [гол. ред. С. Головка]. – Київ : Либідь, 1997. – 376 с.
3. **Дубовицкая, Т. Д.** Диагностика уровня профессиональной направленности студентов [Текст] / Т. Д. Дубовицкая // Психологическая наука и образование. – 2004. – № 2. – С. 82–86.
4. **Землянская, Е. Н.** Новые формы оценивания образовательных результатов студентов [Электронный ресурс] // Психологическая наука и образование psyedu.ru. 2015. Том 7. № 4. – С. 103–114. doi: 10.17759/psyedu.2015070410.
5. **Карпов, А. В.** Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики [Текст] / А. В. Карпов // Психологический журнал. – 2003. – Т. 24, № 5. – С. 45–57.
6. **Куксо, Е.** Оценивание на доверии, или Как формирующее оценивание помогает научить учиться [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://medium.com/direktoria-online/ochenka-23ddcff370d0>
7. **Лившиц, В. Ю.** Современная энциклопедия психологических тестов [Текст] / В. Ю. Лившиц – Донецк : ООО ПКФ «БАО», 2005. – 384 с.
8. Методика для диагностики учебной мотивации студентов [Электронный ресурс] / А. Реан, В. Якунин ; [модификация Н. Бадмаевой]. – Режим доступа : https://www.eztests.xyz/tests/personality_badmaeva/
9. Методика: Шкала общей самооффективности [Электронный ресурс] / Р. Шварцер, М. Ерусалем ; [адаптация В. Ромека]. – Режим доступа : <https://sites.google.com/site/test300m/se>
10. **Моросанова, В. И.** Индивидуальный стиль саморегуляции: феномен, структура и функции в произвольной активности человека [Текст] / В. И. Моросанова : Наука, 2001. – 192 с.

11. **Моросанова, В. И.** Опросник «Стиль саморегуляции поведения»: Руководство [Текст] / В. И. Моросанова – М.: Когито-Центр, 2004. – 44 с.
12. Психологическая диагностика коммуникативного потенциала личности [Текст]: методические рекомендации для студентов / Нижегород. гос. архитектур.-строит. ун-т; Н. А. Зимина – Н. Новгород: ННГАСУ, 2015. – 42 с.
13. **Пшенична, О. С.** Діагностика готовності майбутніх фахівців з менеджменту організацій до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності: науково-методичне видання [Текст] / О. С. Пшенична [наук. ред. Г.В. Локарева]. – Запоріжжя: ЗНУ, 2011. – 140с.
14. **Реан, А. А.** Психология изучения личности: учеб. пособие [Текст] / А. А. Реан– СПб., Изд-во В. А. Михайлова, 1999. – 288 с.
15. **Рогов, Е. И.** Настольная книга практического психолога в 2 ч. Часть 2. Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения: практич. пособие [Текст] / Е. И. Рогов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2017. – 507 с.
16. **Соя, О. М.** Формування культури самостійної роботи майбутніх учителів математики засобами інноваційних технологій [Текст]: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04: захищена 14.06.16 / Соя Олена Миколаївна. – Вінниця, 2016. – 290 с.
17. Тест-опросник А. В. Зверькова и Е. В. Эйдмана «Исследование волевой саморегуляции» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://psylist.net/praktikum/00417.htm>
18. Філософський енциклопедичний словник [Текст] / НАН України, Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. – Київ: Абрис, 2002. – 751 с.
19. **Чудакова, В. П.** Дослідження «вольового самоконтролю/вольової саморегуляції» – показника сформованості психологічної готовності до інноваційної діяльності й конкурентоздатності особистості: діагностично-інтерпретаційний компонент. II частина. [Текст] / В. П. Чудакова // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2016. – № 1 (44). – С. 39-47.

Навчальне видання

Бажміна Евеліна Анатоліївна

**ДІАГНОСТИКА
СФОРМОВАНOSTІ КУЛЬТУРИ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ**

Навчальний посібник

Науковий редактор Локарева Г. В.

Комп'ютерний набір *Бажміна Е. А.*
Комп'ютерна верстка *Дяченко О. О.*

Підписано до друку 13.07.2020. Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 6,10.
Тираж 100 прим. Зам. № 726.

Національний університет «Запорізька політехніка»
Україна, 69063, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 64
Тел.: (061) 769–82–96, 220–12–14

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6952 від 22.10.2019.